

TGAU

TGAU CBAC
LLENYDDIAETH GYMRAEG

ACHREDWYD GAN LYWODRAETH CYMRU

DEUNYDDIAU ASESU
ENGHREIFFTIOL

Addysgu o 2015

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Lywodraeth Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

CYNNWYS

	Tudalen
PAPURAU ARHOLIAD ENGHREIFFTIOL	
Uned 1 – Barddoniaeth	
Papur Ysgrifenedig (Haen Uwch)	3
Papur Ysgrifenedig (Haen Sylfaenol)	6
Uned 2 – Y Nofel	
Papur Ysgrifenedig (Haen Uwch)	9
Papur Ysgrifenedig (Haen Sylfaenol)	22
Uned 3 – Llafar	
Papur Cwestiwn (Haen Uwch)	35
Papur Cwestiwn (Haen Sylfaenol)	38
CYNLLUNIAU MARCIO	
Uned 1 – Barddoniaeth	
Papur Ysgrifenedig (Haen Uwch)	41
Papur Ysgrifenedig (Haen Sylfaenol)	46
Uned 2 – Y Nofel	
Papur Ysgrifenedig (Haen Uwch)	50
Papur Ysgrifenedig (Haen Sylfaenol)	70
Uned 3 – Llafar	
Llafar Haen Uwch	91
Llafar Haen Sylfaenol	92
Uned 4 – Asesiad Diarholiad	
	93

TGAU

**LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 1: BARDDONIAETH**

HAEN UWCH

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

1¼ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Un cwestiwn gorfodol ar farddoniaeth sydd ar y papur hwn.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am y cwestiwn cyfan. Dangosir y marc mewn cromfachau ar ddiwedd y cwestiwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael ei ystyried yn rhan o'r asesiad.

1. Darllenwch y **ddwy** gerdd ganlynol yn ofalus.
Yn y cerddi, mae'r bardd yn rhoi darlun o le hyfryd.

Cymharwch y ddwy gerdd gan ddangos sut maen nhw'n debyg neu'n wahanol. Wrth drafod y cerddi dylech gyfeirio at y canlynol:

- cynnwys a neges y cerddi
- sut mae'r beirdd yn cyfleu eu syniadau neu'n creu awyrgylch yn y cerddi (nodweddion arddull, mesurau ac ati)
- eich ymateb personol i'r cerddi

Wrth ateb, **cofiwch ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol** i gefnogi'ch sylwadau. **[40]**

Eifionydd

O olwg hagrwch Cynnydd
Ar wyneb trist y Gwaith
Mae bro rhwng môr a mynydd
Heb arni staen na chraith
Ond lle bu'r arad ar y ffridd
Yn rhwygo'r gwanwyn pêr o'r pridd.

Draw o ymryson ynyfyd
Chwerw'r newyddfyd blin
Mae yno flas y cynfyd
Yn aros fel hen win.
Hen, hen yw murmur llawer man
Sydd rhwng dwy afon yn Rhos Lan.

A llonydd gorffenedig
Yw llonydd y Lôn Goed
O fwa'i tho plethedig
I'w glaslawr dan fy nhroed.
I lan na thref nid arwain ddim
Ond hynny nid yw ofid im.

O! mwyn yw cyrraedd canol
Y tawel gwmwd hwn,
O'm dyffryn diwydiannol
A dull y byd a wn;
A rhodio'i heddwch wrthyf f'hun
Neu gydag enaid hoff cytûn.

R. Williams Parry

Yn y gerdd isod, mae'r bardd yn cofio yn ôl i'w blentyndod ac mae'n disgrifio diwrnod ar lan y môr yn y Mwmbwls yn Abertawe, ymhell o'i bentref genedigol a'r pyllau glo ym Mrynaman.

Glas

Pan oedd Sadyrnau'n las,
a môr yn Abertawe'n rhowlio chwerthin
ar y traeth,
roedd cychod a chestyll a chloc o flodau
yn llanw'r diwrnod;
a gyda lwc,
ymdeithiem yn y pensil coch o drên
a farciai hanner cylch ei drac
rownd rhimyn glas y bae
i bwynt y Mwmbwls.

Eisteddem ar y tywod twym
yn yfed y glesni,
ein llygaid newynog yn sylu'n awchus
ar fwrdd y môr.
Dilynem ddartiau gwyn y *gwylain aflonydd
yn trywanu targed y creigiau,
a sbiem yn syn
ar y llongau banana melyn o'r Gorllewin
a sglefria'i'n ara' dros y gwydr glas,
a gorffwys dan y craeniau tal
a grafai'r wybren glir
uwchben Glandŵr.

**mwy nag un gwylan*

Rhain oedd Sadyrnau'r syndod,
y dyddiau glas,
a ninnau'n ffoaduriaid undydd, brwd,
yn blasu'n rhyddid byr
o ddyffryn du,
*totalitariaeth glo.

**rheolaeth lwyr*

Bryan Martin Davies

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 1: BARDDONIAETH

HAEN SYLFAENOL

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

1¼ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Un cwestiwn gorfodol ar farddoniaeth sydd ar y papur hwn.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am y cwestiwn cyfan. Dangosir y marc mewn cromfachau ar ddiwedd y cwestiwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael ei ystyried yn rhan o'r asesiad.

1. Darllenwch y **ddwy** gerdd ganlynol yn ofalus.

Yn y cerddi, mae'r beirdd yn rhoi darlun o ddinas i ni.

Ysgrifennwch am y **ddwy** gerdd gan ddangos sut maen nhw'n **debyg** neu'n **wahanol**.

Dylech wneud hyn drwy:

- ysgrifennu am gynnwys y ddwy gerdd yn eich geiriau eich hun er enghraifft
 - *Pa fath o ddarlun o ddinas mae'r ddau fardd yn ei roi ni?*
 - *Beth mae'r cerddi'n ei ddweud amdanom ni fel pobl?*
 - *Ydy bywyd y ddinas wedi newid o gwbl dros y blynyddoedd?*
- edrych ar y ffordd mae'r beirdd wedi ysgrifennu'r cerddi gan chwilio am **o leiaf bedair** nodwedd arddull/mesur a dweud pam maen nhw'n effeithiol
- nodi pa un o'r ddwy gerdd apeliodd fwyaf atoch chi gan roi rhesymau dros eich barn.

Wrth ateb, cofiwch **ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol** i gefnogi'ch sylwadau.

[40]

Tai Unnos

Sbwriel oes yr iâ oedd y cerrig llyfnion
orweddaï'n flêr hyd lannau'r afon:

sbarion a shafins cŷn a morthwyl y rhewlif
a siapodd pob dyffryn ganrif wrth ganrif:

ac â'r sbwriel cododd ein cyndeidiau'n ddyfal
fwthyn clyd yn nhro'r afon, ar seiliau petryal;

gosod carreg ar garreg rhwng gwyll a gwawr,
a chynnau tân cyn i'r landlord dynnu'r cyfan i lawr;

hawlio darn o dir a'i godi'n aelwyd
drwy nerth bôn braich troi llafur yn freuddwyd:

ar lannau traffyrdd y dinasoedd llwydion,
ac yng nghesail concred swyddfeydd gweigion,

dan bontydd ffyrdd osgoi, mewn meysydd parcio mae rhai
yn eu dyblau heno hefyd wrthi'n codi tai,

rhoi trefn ar sbwriel dan y sêr,
hawlio darn o dir â bocsys cardbord blêr.

Iwan Llwyd

Prifddinas Caerdydd yn Dihuno

Bore yn pesychu,
ac mae hi'n bwrw glaw;
dinas yn ymysgwyd
am naw.

Siopau'n agor llygaid,
stryd yn ymestyn braich,
pobl megis chwilod
dan faich.

Ceir yn dechrau deffro,
llenwi'r ffyrdd fel gwaed.
Sbwriel ar y pafin
dan draed.

Afon yn ei gwely
hen wraig yn mynd drwy'r dre
prynu rhywbeth blasus
i de.

Swyddfeydd yn *dadebru
i fod yn rhan o'r sioe.
Popeth yn gyfarwydd
fel ddoe.

**dihuno/deffro*

Mihangel Morgan

TGAU
LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 2: Y NOFEL
HAEN UWCH
(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

1¼ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Defnyddiwch yr indecs isod i ddod o hyd i'r nofel y buoch chi'n ei hastudio ac atebwch y cwestiynau ar y nofel honno.

Cofiwch ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol i gefnogi'ch sylwadau.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron na thestunau gosod.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am bob cwestiwn cyfan. Dangosir y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd y cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael ei ystyried yn rhan o'r asesiad.

NOFELAU

Tudalen

AC YNA CLYWODD SŴN Y MÔR (Alun Jones)	14
I BLE'R AETH HAUL Y BORE? (Eirug Wyn)	16
DIM (Dafydd Chilton)	18
Y STAFELL DDIRGEL (Marion Eames)	20
YN Y GWAED (Geraint Vaughan Jones)	22
O RAN (Mererid Hopwood)	24

AC YNA CLYWODD SŴN Y MÔR – Alun Jones

1. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Trafodwch ddylanwad **dwylfenyw / dwylldynes** ar fywyd Meredydd. Dylech sôn am bersonoliaeth y **ddwy** a'u dylanwad ar Meredydd.
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tua dwy ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 15.
Sut mae'r awdur yn darlunio dicter a theimladau cryfion yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson Gladys** ar ôl iddi weld cysgod Richard Jones yn ei gardd.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

Edrychodd y ddau i fyny'n sydyn. O'u blaenau, yr oedd cryn ddwsin o blismyn yn edrych tuag atynt, a sylwodd Meredydd ar Gareth Hughes yn eu canol. Daeth rhingyll oddi wrth y criw tuag atynt, ac yr oedd yn amlwg mai ef oedd yr un a waeddodd arnynt.

"Ac i ble'r ewch chi, tybad?"

5 "Am dro," atebodd Meredydd yn sydyn ac yn swta.

"Dewch chi ddim am dro ar hyd y lôn yma. Cerwch, miglwch hi."

"Dim peryg yn y byd."

Yr oedd Meredydd yn dechrau tanio. Edrychai'n herfeiddiol ar y rhingyll ac atgasedd lond ei lygaid. Gafaelai Einir yn dynn yn ei fraich.

10 "Yli di was, os ydw i'n deud ..."

"Ylwch chitha. Os ydw i isio mynd i Dan Ceris i edrych am Now, mi a'i i Dan Ceris i edrych am Now, ac os penderfyna i fynd i ben y mynydd, yno landia i. Be 'dach chi'n ei wneud yma, pa'r un bynnag? Dim ond blydi plismyn fyddai'n ddigon dwl i chwilio ochra mynydd am ddyn wedi boddi yn y môr."

15 Dawnsiai'r rhingyll yn ei unfan.

"Yli di'r geg fawr, be wyddost ti am foddi?"

Yr oedd wyneb yn wyneb â Meredydd erbyn hyn, a chodai'r arogl baco cryf a ddeuai o'i geg gyfog ar Meredydd. Hoffai chwydu i'w wyneb. Aeth yn welw yn sydyn a rhoes gam yn ôl.

20 "Mi wn i fwy am foddi na thi, y plismon drama uffar," meddai rhwng ei ddannedd.

Troes Meredydd i fynd heibio iddo, ond rhuthrodd y rhingyll am ei fraich. Wrth eu hochr safai Einir yn crynu, gan ddal i afael yn dynn yn Meredydd.

"Be ddwedist ti'r cyw mul diawl?"

Symudodd rhai o'r plismyn eraill tuag atynt pan welsant ei bod yn mynd yn syrcas yno.

25 Gwelodd Meredydd yr Arolygydd a oedd yn nhŷ Gladys y diwrnod y bu farw yn dod o'u canol yn sydyn.

"Be sy'n bod?" gofynnodd.

Dechreuodd y rhingyll ddweud ei gŵyn, ond torrodd Meredydd ar ei draws.

30 "Ble'r oeddech chi ddwy flynedd yn ôl y diawliaid?" gofynnodd i'w canol. "Mi fu 'na foddi yma'r adeg honno hefyd."

Yr oedd wedi gwylltio gormod i ddal ei olygon ar unrhyw un o'r plismyn, a gwibiai ei lygaid o un i'r llall heb weld yr un ohonynt.

"Ond doedd hynny ddim yn bwysig nac oedd? Doedd ffeuan o bwys am hwnnw'n nac oedd?"

35 Ceisiodd yr Arolygydd siarad ond mynnai Meredydd gael y blaen.

"Be sydd mor arbennig yn hwn? Wedi treisio rhywun mae o?"

Dechreuodd rhai o'r plismyn wingo.

"Be wnewch chi efo fo pan ddowch chi o hyd iddo fo? Ei ddyrnu fo a'i gicio fo ..."

"Taw, Meredydd."

40 Daeth llais Einir ag ef at ei goed a rhoes daw arni.

I BLE'R AETH HAUL Y BORE – Eirug Wyn

2. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Trafodwch ddylanwad **dau ddyn** ar fywyd Haul y Bore. Dylech sôn am bersonoliaeth y **ddau** a'u dylanwad ar Haul y Bore.
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tua dwy ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 17.
Sut mae'r awdur yn darlunio dicter a theimladau cryfion yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson Manuelito** cyn i lwyth y Navaho gychwyn ar y daith i'r Bosque.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

- Roedd Carleton yn flin. Roedd o'n flin yn bennaf am iddo gael ei ddeffro ac yntau'n mwynhau ei gwsg.
- “Ei restio fo, syr! Rhaid i chi ei restio fo a'i tsiarjo fo!”
- 5 “Milwr ydi o fel ti, Kit!”
- “Pa fath o filwr sy'n lledaenu'r frech wen, syr? Ac yn peryglu iechyd y Ffort i gyd?”
- “Pranc oedd o!”
- “Glywais i chi'n iawn, syr?”
- Anwybyddodd Carleton ei eiriau.
- 10 “Lle mae Dicks rŵan?”
- “Dw i wedi'i daflu o i gell, syr.”
- “Beth?”
- “Dw i wedi rhoi carn pistol ar draws ei wegil a'i roi o mewn cell, syr.”
- “Yna dos i'w ollwng yn rhydd!”
- 15 “Na wna, syr!”
- “Beth?”
- “Mae o fewn fy hawliau i fel is-gyrnol i orchymyn cadw milwr sydd wedi troseddu'n ddifrifol mewn cell, syr!”
- Gwyddai yn syth na ddylai fod wedi rhoi pwyslais mor sarcastig ar y 'syr' olaf yna.
- 20 “Y fi sydd yn gorchymyn restio swyddogion sydd o dan f'awdurdod i – A NEB ARALL!”
- Roedd wyneb Carleton yn fflamgoch. Camodd at y drws a'i agor.
- “Sarjant! Dowch yma a dau ddyn hefoch chi! Ar y dwbwl!”
- Mae'r Is-gyrnol Carson i'w restio, Sarjant!”
- “Syr?”
- 25 “I'w restio a'i ddarfogi, Sarjant!”
- “Beth yw'r cyhuddiad, syr?” gofynnodd Carson mewn llais tawel.
- “Anufudd-dod i ddechrau! Efallai y gallwn ni daflu ymosodiad ar gyd-swyddog i fewn yn rhywle hefyd!”
- Safodd Carson fel delw o flaen Carleton, yna saliwiodd yn goeglyd.
- 30 “Syr! Caniatâd i siarad, syr!”
- Edrychodd Carleton dros ei guwch.
- “Ie?”
- Estynnodd Carson ei gyllell, ac yn araf a bwriadol torrodd ei ysgwydd-ddarnau oddi ar ei lifrai.
- 35 “Y mae perthyn i'r un gatrawd â Dicks yn troi fy stumog, syr! Mae eich bod chi'n gwybod am weithgareddau Dicks ac yn gwrthod fy nghefnogi yn troi fy stumog ymhellach, syr!”
- “Carson!”
- “Mae'n rhaid i rywun, rywbryd, ddweud 'NA', syr!”
- 40 “Fe fyddi di'n edifar ...”
- “Byddaf ... syr!”
- “Carson!”
- “Gyda ... phob ...parch ... dydach chi ddim gwell na fo syr!”
- Tynnodd Carson ei felt a'i wn, a'u taflu ar ddesg Carleton. Roedd llygaid Carleton yn melltenu wrth iddo roi'r gorchymyn i'r Sarjant.
- 45 “Carson i'r gell Sarjant, a'r Capten Dicks i ddod yma!”
- Ymhen chwarter awr roedd Dicks yn sefyll o'i flaen a chlais du-las ar ochr ei wyneb. Rhoddodd Carleton orchymyn iddo fynd ar ôl Manuelito gyda hanner cant o ddynion. Doedd o ddim i ddangos trugaredd, a doedd o ddim i gymryd carcharorion.

DIM – Dafydd Chilton

3. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) *“Cododd Owain ei alsen yn uchel. Dyrnodd hi i'r awyr fel gwron yn taro saliw
ar ei ffordd i'r gad. Teimlodd Richard Lloyd ias oer yn llithro i fyny ei asgwrn
cefn ac yn crychu blew ei war.”*
Trafodwch arwyddocâd y geiriau hyn wrth ystyried hanes Owain yn y nofel.
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tua dwy ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 19.
Sut mae'r awdur yn creu cynnwrf yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson** Owain ar ôl iddo dderbyn y cyfnod Sabothol gyda'r
fyddin yng Nghymru.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

- Ac yna, fe gododd Dai.
 Daeth i flaen y llwyfan a sefyll yno.
 Edrychodd ar y dorf o fechgyn heb ddweud gair.
 Ddechreuai Dai ddim nes bod pawb yn dangos, yn eu hwynebau a'u hosgo, y parch a
 5 fynnai o. Crwydrodd ei lygaid o gwmpas y dorf, i chwlio am y rhai a allai fod ag angen
 clywed min ei dafod. Oedodd ei olwg fymryn yn hirach ar y rheiny. Nes iddyn nhw wywo'n
 foddhaol.
 Wedi sicrhau sylw pawb fe gododd ei sbectol i'w drwyn a chlirio'i lwnc.
 Daeth bloedd. Oddi wrth Gwyn. Trodd llygaid yr ysgol i edrych arno a gwyddai Owain
 10 yn syth beth oedd wedi digwydd. Roedd Dunning, un o fêts Alistair Watts o *Five Two*,
 wedi crafu blaen ei esgid i lawr hyd gewyn ffêr Gwyn. Roedd Dunning yn un o'r rhai a
 roddai glemiau ar flaenau a sodlau ei esgidiau i greu sŵn da, sŵn 'dyn caled', wrth iddo
 gerdded; ac am resymau eraill, fel roedd Gwyn newydd ei brofi.
 Rhwbiodd Gwyn ei ffêr ac yna, gan daflu golwg filain ar Dunning, fe sythodd yn ôl i olwg
 15 Dai. Diolchodd Owain nad oedd Gwyn wedi taflu dwrn, ond gwyddai'n iawn mor agos yr
 oedd o at wneud hynny, a bod y cochni a lifai i'w wyneb yn arwydd o'i ymdrech i beidio.
 "Well?" Saethodd y gair o enau Dai. Safai Gwyn yn llonydd, a lliw ei ddicter yn treio'n
 glytiau ac yna'n welwder hen gadach llawr. "Are you finished?"
 Agorodd Gwyn ei geg i ateb.
 20 "Get out!!"
 Dechreuodd Gwyn symud trwy'r disgyblion, yn araf ond yn ddirwystr, fel petai pawb
 newydd ddarganfod fod ganddo afiechyd heintus.
 Roedd Dai Lewis yn ddisgyblwr diarhebol o lym. Ond roedd y llipryn hwnnw *Lloyd*
from the hills wedi rhoi pîn ym mogel ei anerchiad cyntaf fel Y Prif. Roedd wedi difetha un
 25 o ddigwyddiadau mawr ei fywyd. Roedd yn poeri.
 "Go to my Office! How DARE you interrupt ME! You IGNORANT Welsh INSECT!"
 Arhosodd Gwyn.
 Daliodd Owain ei wynt. Paid, Gwyn. Dalia i fynd. Dydi o'm werth o.
 Trodd Gwyn a chodi ei ên.
 30 Synhwyrodd pawb fod rhywbeth anarferol yn digwydd ac, fel un wedi ei hudo, fe
 wylion nhw Gwyn â'u llygaid yn grwn. Daliai Dai Lewis i fytheirio ond roedd hi'n rhy hwyr i
 atal dim drwy weiddi. Dechreuodd Tom Tilley a Spring i lawr o'r llwyfan.
 Roedd Gwyn fel petai wedi tyfu. Roedd yna awra o'i gwmpas, rhywbeth gloyw, hud,
 brawychus. Roedd yn rhywun arall. Ac fel yr arall hwnnw roedd ganddo'r holl amser yn y
 35 byd i godi ei fraich...
 Ac yna, ei ddau fys...
 Ar Dai Lewis.
 Yna torrwyd yr hud. Cyrhaeddodd Tom a Spring, a gafael yn Gwyn. Safodd yntau'n
 ufudd a'i ddwylo wrth ei ochr, a than ergydion dynau'r ddau athro fe'i llusgwyd o'r neuadd.
 40 Chafodd Owain byth wybod beth yn union a ddigwyddodd i Gwyn ar ôl yr *assembly*.
 Ond fe welodd y cleisiau. Roedd y marciau coch-yn-troi'n-borffor a welodd wrth noswyllo'r
 noson honno yn amlwg ac yn niferus ar hyd cefn a chefnau coesau ei frawd. Ddywedodd
 Gwyn yr un gair. Roedd yn amlwg mewn poen, ond roedd yna hefyd ysgafnder o'i
 gwmpas nad oedd Owain wedi ei weld o'r blaen. Ysgafnder aderyn bach. Un â'i nyth
 45 mewn lle diogel.

Y STAFELL DDIRGEL – Marion Eames

- 4.** Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Trafodwch ddylanwad **dwf fenyw / dwf ddynes** ar fywyd Rowland. Dylech sôn am bersonoliaeth y **ddwy** a'u dylanwad ar Rowland.
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tua dwf ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 21.
Sut mae'r awdur yn darlunio dicter a theimladau cryfion yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson Huw Morris** ar ôl cael ei ddiswyddo o Fryn-mawr.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

'Mi es yno i weld Sinai Robarts.'

'Gwraig y Cwacer!'

Rhoes Meg gymaint o waradwydd yn ei llais ag oedd yn bosibl iddi. Nid oedd yr wybodaeth yn syndod iddi, ond roedd hi'n casáu'r wybodaeth â'i holl natur. Dechreuodd
5 grynno o'i chorun i'w thraed. Canmil gwell fyddai clywed gan ei gŵr iddo ymweld â phutain. Byddai hynny'n naturiol i ddyd; roedd amryw o sgweierod yr ardal yn gwneud hyn o dro i dro, a phawb, yn cynnwys eu gwagedd, yn barod i gau llygad ar y peth. Ond gwyddai Meg am Sinai Robarts, ac er cymaint ei hawydd, ni allai gredu mai cymhellion cnawdol a yrrodd ei gŵr i'w gweld.

10 'Mae'r "Cwacer", fel y gelwch o, wedi marw, Meg.'

'Gorau'n byd, medda fi. Fedra'i ddim dioddef eithafwyr o unrhyw fath. Lloercan oedd lfan Robarts erioed, a mi rydw i'n synnu atat ti'n ymhél â'r fath boblach.'

Hyd yn oed yn ei thymmer roedd Meg yn brydferth. Gwyddai Rowland ei fod o'n dal i garu ei wraig, ond roedd edrych arni yn awr fel edrych ar ros yn y gwrych. Gallai
15 edmygu ei harddwch o bell heb chwennych ei feddiannu.

'Mae'n ddrwg calon gen i dy fod ti'n teimlo fel hyn,' ebe ef yn isel. 'Mi wn mai ofn sy'n dy yrru felly. Mae ofn arna' inna hefyd, wsti.' Fe'i cywirodd ei hun. 'Neu mi fu.' Cododd a daeth at ei wraig gan afael yn ei dwylo. 'Ceisia ddeall, y fech,' meddai gan lithro i dafodiaith y fro fel y gwnâi bob amser wrth siarad geiriau anwes. 'Dwyt ti ddim yn gialad
20 mewn gwirionedd, weth faint wyt ti'n treio bod.'

Ond tynnodd Meg ei dwylo'n ôl fel pe baen nhw wedi'u llosgi. Cododd nhw a chuddio ei chlustiau fel plentyn.

'Dydw i ddim am glywed rhagor. Beth bynnag amdanat ti, dydy'n enw i ddim yn mynd i gael 'i lusgo yn y baw a phob dihiryn yn y dre yn gwneud sbort am fy mhen.
25 Dydy o ddim o bwys gen ti falla, ond fedra'i ddim diodde cael fy esgymuno. Ac am ddim byd rydw i wedi'i wneud fy hun. Dim ond am fod rhyw syniadau gwirion yn dy ben di.'

Sawl gwaith yn y gorffennol y crefodd Rowland yn ei galon am lonyddwch ar adegau fel hyn? Sawl gwaith y daethai geiriau cymod i'w fin er mwyn doddi'r berthynas rhyngddynt
30 ar echel wastad unwaith eto, hyd yn oed pe bai gofyn iddo ei ddarostwng ei hun wrth wneud? Ond heno nid oedd hyn mor bwysig â chlirio'r awyr rhyngddynt. Cawsai ddigon o fod yn anonest ag ef ei hun ac â hithau, hyd yn oed os oedd gonestrwydd yn mynd i frifo'r tro hwn. Roedd ei eiriau'n isel ond yn bendant, ac yn araf fel petai'n ceisio egluro rhywbeth wrth blentyn.

35 'Fe fŷm yn y Brithdir yn edrych am Sinai Robarts. Mae ganddi naw o blant i ofalu amdany'n nhw, ac un yn sâl hyd at farw. Mae angen help arny'n nhw. Mi rydw i wedi gofyn iddi anfon un o'r merched yma i weini. Mae hi'n dŵad fory.'

Gwrandawodd ar ei lais ei hun fel pe bai'n gwrandao ar rywun arall yn siarad. Cafodd deimlad rhyfedd fod hyn i gyd wedi digwydd o'r blaen – fynta'n sefyll ac yn dweud wrth
40 Meg fod merch Sinai Robarts i ddod atynt, hithau'n ei wynebu a'i hwyneb fel y galchen, a'i chorff mor syth â'r fedwen. Pan glywodd ei llais mor finiog â chleddyf, roedd y geiriau'n gyfarwydd, geiriau y disgwyliai eu clywed oherwydd ei fod wedi clywed yr union eiriau rywbryd o'r blaen.

45 'A dyma'r dyn a daerodd ei fod o'n fy ngharu i.' Fel fflam cydiodd yn un o'r gwydrau coch ar y dresel a chyn y medrai ei rhwystro, fe'i tafodd yn deilchion ar lawr. 'Hynna am dy gariad di! Os nad ydy 'nymuniadau i yn cyfri am fwy na rhoi mwytha i ryw hoeden hanner-pan, croeso iddi hi dy wely di. Ond paid â disgwyl i mi aros yma hefyd.'

YN Y GWAED – Geraint Vaughan Jones

5. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Trafodwch ddylanwad **dw y fenyw/ dwy ddynes** ar fywyd Robin. Dylech sôn am bersonoliaeth y **ddwy** a'u dylanwad ar Robin.
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tua dwy ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 23.
Sut mae'r awdur yn darlunio dicter a theimladau cryfion yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n** bwrpasol.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson Robin** yn yr ysbyty.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

- Mis o gecru diddiwedd fu hi a Mared yn gweld ei brawd yn mynd yn barotach ac yn fwy diamynedd ei ateb bob dydd. Dychrynwyd hi unwaith pan welodd ef yn rhuthro'n wyllt am y procer a'i godi'n fgygythiol i gyfeiriad mam ond dal ei thir yn ddirmygus a wnaeth yr hen wraig a Robin wedyn, yn ôl ei arfer, yn pwdu a mynd i'w gagen.
- 5 Celu a chelu ei phryder a wnâi Mared o ddydd i ddydd, rhag ychwanegu at yr holl annifyrrwch ar yr aelwyd. Ond roedd gohirio'r annymunol cyhyd ynddo'i hun yn ychwanegu'n ddiangen at bryder oedd eisoes wedi mynd â'r holl liw o'i gruddiau a rhoi cleisiau duon o dan ei llygaid. Roedd y croen o boptu'i thrwyn wedi tynhau a'i hwyneb yn feinach nag y bu. Wrth y bwrdd ni wnâi fwy na phigo'r bwyd oddi ar ei phlât.
- 10 Daeth pethau i ben un bore Llun, yr unfed ar ddeg o Fawrth, ar ôl Sul o bendroni ac atgofio, o ddychmygu ac arswydo. Dyna ddrwg dydd Sul, roedd yn ddiwrnod mor swrth a'i oriau'n llusgo.
- Roedd y penderfyniad wedi'i ffurfio'n derfynol yn ystod oriau effro'r nos a phan ddaeth Mared allan i ben y grisiau cerrig drannoeth gyda'r ychydig lestri budron yn ei dwylo a gweld Mam yn cymell yr ieir i bigo ar glwt di-eira o'r buarth, dyma ymwroli. Roedd Robin yn siŵr o fod yn ddigon pell o'u clyw.
- 15 'Tri mis? Tri mis ddeudist ti?'
Eiliadau o syllu anghrediniol a'r ferch, o'r diwedd, yn gostwng ei golygon yn gyndyn euog.
- 20 'Tri mis? Lle uffar wyt ti 'di bod na fasat ti 'di deud wrtha i'n gynt?'
'Peidiwch â gweiddi, Mam.' Llais tawel, edifeiriol. 'Pa wahaniaeth pe bawn i wedi deud ynghynt?' Roedd tri blewyn y ddafaden yn plycio'n ffyrnig.
- 'Gwahaniaeth, ddeudist ti? Pa wahaniaeth? Fedri di ofyn cwestiwn mor dwp?'
25 Yn hytrach na gostwng ei llais roedd hi'n gweiddi mwy. 'Yli, anodd fydd petha rŵan!' Teimlodd Mared beth o'r euogrwydd yn ei gadael wrth deimlo'r angen i'w hamddiffyn ei hun.
- 'Wel, deudwch y gwir. Fasa fo wedi gneud rhywfaint o wahaniaeth? Fis, dau fis yn ôl, gwylltio fel hyn fasach chi wedi'i neud 'run fath yn union, fel pe baech chi'ch hun yn gwbl ddihalog.'
- 30 'Paid ti â chodi dy lais ata i, yr hoedan fach! Nac edliw! Na defnyddio dy eiria ffansi chwaith. Ti'n gwybod be 'di dy wendid di wedi bod erioed, yn dwyt?' Roedd ei llais wedi codi'n sgrech bron. 'Rhy barod i ledu dy goesa'r butan fach!'
- Ffrwydrodd Mared hefyd. 'Peidiwch chi â 'ngalw i'n butan.'
- 35 'Be arall wyt ti ond hwrn? Sgin ti syniad pwy ydi'r tad! Nag oes ma'n siŵr.'
'Putan? Hwrn?' Pwy uffar 'dach chi i siarad ac i daflu'ch bustul?'
- Daeth sŵn drws y lloft stabal yn cael ei ysgwyd a chododd ton o grochlefain dig ond roedd y ddwy yn fyddar iddo.
- 40 'A 'dach chi'n gofyn pwy ydi'r tad? Wel, hwyrach y bydd raid i 'mhlentyn inna alw'i dad yn Dewyrth ne rw bath felly hefyd!'
- 'Gan bwyll, y gnawas!' Roedd llygaid yr hen wraig yn melltennu a'i cheg yn glafoerio. 'Mesur dy eiria'n well! Pwy ydi o?' Ac yna'n ddistawach, yn fwy petrus, 'Yr un un ag o'r blaen?'
- Chwarddodd Mared yn wawdlyd. 'Mi fasach chi'n licio gw bod yn basach!'
- 45 'Ateb fi'r munud 'ma! Ydio yn perthyn iti?'
- Roedd y drws uwch eu pennau'n cael ei ysgwyd yn lloerig a'r crochlefain wedi troi'n un waedd ofidus, hir. Sobrodd Mared drwyddi a gostyngodd ei llais.
- 'Yn perthyn imi? Falla'i fod o. Falla'n wir 'i fod o.'

O RAN – Mererid Hopwood

6. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) *“Dim ond cyfeilydd a gollodd y gallu i ddilyn y gân.”*
Trafodwch arwyddocâd y geiriau hyn wrth ystyried hanes bywyd Ifan Gwyn yn y nofel.
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tua dwy ochr tudalen. [20]
- (b) Darllenwch y darn a ddyfynnwyd ar dudalen 25.
Sut mae'r awdur yn creu cynnwrf yn yr olygfa hon?
Cofiwch **ddyfynnu'n bwrpasol**.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- (c) Ysgrifennwch **ymson** Angharad wrth iddi ddechrau ar ei chyfnod yn yr ysgol uwchradd.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tuag un ochr tudalen. [10]
- [40]

- Ffordd hyn fydda i'n dod bob dydd i ddal y bws i'r ysgol fawr o fis Medi ymlaen, meddyliais.
- Trois eto.
- 5 'Chi'n iawn, Anti June?'
Ond roedd Anti June ar ei chwrcwd yn eistedd yn y clawdd.
Rhedais yn ôl ati gan daflu'r siopa i'r llawr.
'Anti June?'
- Doedd Anti June ddim yn siarad. Roedd Anti June yn tynnu am anadl yn union fel y diwrnod hwnnw yn y gegin pan redais i mofyn Myng-gu o'r lein ddillad.
- 10 'Anti June?'
- Amneidiodd â'i llaw i ddweud yn llipa ei bod hi'n iawn a rhwng yr anadlu swnllyd llwyddodd i roi hanner gwên a dweud yn dawel, dawel, 'Y pwmp.'
- A'r tro yma roeddwn i'n gwybod yn union am beth i chwilio. Edrychais drwy'r siopa am ei hambag. Edrychais eto, yn gynt y tro hwn.
- 15 'Anti June?' Panic. 'Ble' mae'ch hambag chi?'
Roedd Anti June yn ymladd ormod â'i anadl i chwilio.
Doedd yr hambag ddim yna.
Tynnais bopeth yn wyllt o'r bagiau – dim hambag. Rhaid bod yr hambag ar y bws.
'Anti June, Anti June, peidiwch symud, a' i mofyn Myng-gu.'
- 20 Nodiodd ei phen a dechreuais redeg. Rhedeg lan y llwybr, tua'r ffin ar gornel. Rhedeg nes bod y palmant yn neidio o'm traed i'm llygaid. Rhedeg nes bod y palmant yn atsain yn fy mhen a thrwy'r stryd ac o'r ded-end allan i'r byd. Rhedeg nes bod y palmant du yn troi'n goncrit llwyd ac yn llwybr ac yn troi mewn drwy'r gatiau bach du. Rhedeg drwy'r drws cefn ac i'r gegin, lle roedd Myng-gu yn golchi'r llawr.
- 25 'Anti June,' fi oedd yn brin o anal nawr, 'Anti June, Myng-gu.'
- Rhaid bod Dad wedi clywed y cynnwrf, synhwyro bod rhywbeth o'i le, a daeth o'r stydi fel corwynt.
- 'Beth sy'n bod, Angharad fach?'
- 'Anti June!'
- 30 'Ble mae Anti June?'
- 'Ar bwys y bys-stop.'
- A dyma Dad yn rhedeg nerth ei goesau hir a Myng-gu a fi'n dilyn gore gallen ni'r holl ffordd lawr y stryd, yn ôl rownd cornel pob gwaharddiad a heibio'r ffin a lawr am y llwybr tu ôl i'r tai, a sodle bach twt Myng-gu'n morthwyllo mil o hoelion yn y palmant.
- 35 Rwy'n cofio gweld Dad yn rhedeg allan i'r ffordd i stopio ceir, a chofio'i weld yn rhoi Anti June yng nghefn car rhyw Samariad Trugarog, fel y byddai Myng-gu'n dweud wedyn.
Trodd Dad a dweud wrth Myng-gu i fynd yn ôl i'r tŷ.
Roeddwn i ishe llefen. Ond yn methu. Y cwbul allwn ei ddweud oedd:
'Sori, Myng-gu.'
- 40 'Am beth, bach?'
- Ond roeddwn i'n gwybod rywsut mai arna i oedd y bai, a bod Anti June yn mynd i farw.
Roeddwn i wedi lladd Mam.
Roeddwn i wedi lladd Myfanwy.
A nawr, dyma fi ar fin lladd Anti June.

TGAU
LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 2: Y NOFEL
HAEN SYLFAENOL
(PAPUR ENGHREIFFTIOL)
1¼ awr

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 8 tudalen.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Defnyddiwch yr indecs isod i ddod o hyd i'r nofel y buoch chi'n eu hastudio ac atebwch y cwestiynau ar y nofel honno.

Cofiwch ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol i gefnogi'ch sylwadau.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron na thestunau gosod.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am bob cwestiwn cyfan. Dangosir y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd y cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael ei ystyried yn rhan o'r asesiad.

NOFELAU

Tudalen

LLLINYN TRÔNS (Bethan Gwanas)	28
BACHGEN YN Y MÔR (Morris Gleitzman <i>Addasiad Elin Meek</i>)	30
DIFFODD Y SÊR (Haf Llewelyn)	32
AC YNA CLYWODD SŴN Y MÔR (Alun Jones)	34
I BLE'R AETH HAUL Y BORE? (Eirug Wyn)	36
DIM (Dafydd Chilton)	38

LLINYN TRÔNS – Bethan Gwanas

1. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Nodwch **ddau** reswm pam mae Gags ar goll yn y darn. [3]
- (b) Nodwch **dri** rheswm pam nad yw Llion yn hoffi Gags. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes y criw yn dringo'r graig ar yr ail ddiwrnod llawn yn y gweryll.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua ½ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Gwenan? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau. [6]
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **Llinyn Trôns** ar dudalen 29.
- (i) Edrychwch ar arddull llinell 3 yn y darn.
... a'i llygaid fel soseri (Gwenan)
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinellau 32-34 yn y darn.
Stopiodd Tecs yn stond.
"Y canlyniadau, syr?" gofynnodd Dei.
Nodiodd Tecs.
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithiol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Gags.
Ysgrifennwch **ymson Gags** wrth iddo ganwio.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tua ¾ tudalen. [10]
- [40]**

- O fewn cwta chwarter awr, roedd yr hyfforddwyr i gyd wedi hel yn y cyntedd, efo paciau ar eu cefnau, ac yn pori dros fapiau a threfnu pwy oedd yn mynd i ble. Roedd Gwenan yno, yn sefyll yn stond, a'i llygaid fel soseri, yn troi a throi hances bapur yn ei llaw, nes roedd 'na ddarnau ohoni'n gonffeti ar y llawr.
- 5 "Paid â phoeni gormod," meddai Olwen wrthi. "Os ydi o wedi disgyn neu rw bath, mi fydd rhain yn siŵr o fedru'i achub o."
- "Disgyn? Be? Ti'n meddwl mai dyna mae o 'di 'neud? Ac wedi bod ar ei ben ei hun drwy'r nos – wedi torri'i goes neu rw bath? O plis na!" Dechreuodd grio nes roedd o'n brifo i'w chlywed hi.
- 10 Ro'n i'n teimlo'n uffernol. Onibai am y sgwrs ges i efo Donna, ella y bysan nhw wedi mynd i chwilio amdano fo neithiwr. Ro'n i'n dechrau teimlo'n sâl.
- Aeth yr hyfforddwyr allan yn dawel a mynd fesul pâr i wahanol gyfeiriadau. Rhuthrodd Nobi ar eu holau yn amlwg isio mynd efo nhw. Ro'n innau'n teimlo'r un peth; roedd synnwyr cyffredin yn deud mai gorau po fwy fyddai'n chwilio amdano fo.
- 15 Ond roedd Tecs Pecs a'r Pennaeth yn daer – roeddani ni i gyd i fod i aros lle'r oeddani ni, a dyna'r cyngor gafodd Nobi hefyd. Edrychai mor bathetic â'i ddwylo yn ei bocedi, yn eu gwyllo nhw'n mynd efo'r cerddeddiad hir, rhythmig 'na sydd gan fynyddwyr. Daeth 'nôl i mewn aton ni, a syllu ar Tecs Pecs.
- "Be 'dan ni i fod i 'neud 'ta, syr? Jest hongian o gwmpas nes dôn' nhw'n ôl?"
- 20 "Wel," cychwynnodd Tecs. Roedd o'n amlwg cymaint ar goll â'r gweddill ohonon ni. "Ydach chi wedi gorffen pacio?"
- "Do."
- "Be am bethau Gareth? Hwyrach y byddai'n syniad i rywun bacio ar ei ran o, rhag ofn." Cododd Gwenan ei phen. "Rhag ofn be syr?"
- 25 Aeth o'n annifyr i gyd. "Ym ... rhag ofn y bydd yn rhaid mynd â fo i'r ysbyty ar frys." Aeth Gwenan fel y galchen.
- Brysiodd Tecs i chwilio am rw bath call i'w ddeud.
- "Ond dw i'n siŵr y bydd o'n iawn, Gwenan. Paid â phoeni, mae Gareth yn fachgen digon call."
- 30 Yna mi ganodd y ffôn.
- "Ffacs," galwodd y Pennaeth o'r swyddfa.
- Stopiodd Tecs yn stond.
- "Y canlyniadau, syr?" gofynnodd Dei.
- Nodiodd Tecs.
- 35 "Ydach chi'n mynd i'w rhoi nhw i ni fel roeddach chi wedi trefnu, syr?" holodd Olwen.
- Edrychodd Tecs arni fel ceiliog wedi dychryn; doedd o'n amlwg ddim yn siŵr be ddylai fo 'neud. Yna, mi anadlodd yn ddwfn.
- "Waeth i mi 'neud am wn i, fedran ni wneud dim i helpu Gareth nes byddan nhw wedi dod o hyd iddo fo. Dowch i 'ngweld i mewn rhyw ddeng munud, yn nhrefn yr wyddor."
- 40 Ac mi sgrialodd am dawelwch y swyddfa.

BACHGEN YN Y MÔR – Morris Gleitzman (Addasiad Elin Meek)

2. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrsopol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Nodwch **ddau** beth sydd wedi digwydd i'r plant ar ôl cyrraedd y ddinas. [3]
- (b) Esboniwch beth yw cynllun rhieni Jamal. Nodwch **dair** ffaith. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes Jamal a Bibi yn cyrraedd 'Awstralia'/tir sych.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua ½ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Bibi? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau. [6]
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **Bachgen yn y Môr** ar dudalen 31.
- (i) Edrychwch ar arddull llinell 6 yn y darn.
"Dad", mynna Bibi, a'i llygaid yn wyllt a llinellau o lwch dros ei hwyneb.
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinellau 13-14 yn y darn.
Y ddinas? Yfory?
"Pam?" medd Bibi, a'i llais yn crynu gan arswyd. "Beth mae hi'n wneud?"
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithiol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Jamal.
Ysgrifennwch **ymson Jamal** ar ôl iddo gyrraedd y cwch
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tua ¾ tudalen. [10]
- [40]**

- Mae Dad yn fy nghario i a Bibi i lawr y grisiau i seler tad-cu Yusuf. Mae syniad arswydus yn pigo fy ymennydd cwsg.
- ‘Ble mae Mam?’ gofynnaf.
- Naill ai mae’r bom wedi effeithio ar fy llais neu mae Dad yn esgus peidio â chlywed.
- 5 Mae’n ein rhoi ni ar y llawr ac yn rhuthro o gwmpas y seler, gan gydio yn ein bagiau.
‘Dad,’ mynna Bibi, a’i llygaid yn wyllt a llinellau o lwch dros ei hwyneb. ‘Ble mae Mam?’
- Mae Dad yn aros ac yn tynnu anadl ddofn. Mae’n penlinio wrth ein hochr ac yn rhoi ei fys dros wefus Bibi.
- 10 ‘Mae popeth yn iawn,’ medd yn dawel. ‘Mae Mam eisiau i ni fynd i’r ddinas. Fe fydd hi’n cwrdd â ni yno yfory.’
Dyma ni’n dau’n rhythu arno.
Y ddinas? Yfory?
‘Pam?’ medd Bibi, a’i llais yn crynu gan arswyd. ‘Beth mae hi’n wneud?’
- 15 Mae Dad yn tynnu anadl ddofn arall. Mae e’n edrych fel petai eisiau meddwl beth i’w ddweud nesaf.
Dw i’n dechrau teimlo cymaint o ofn â Bibi.
‘Mae Mam eisiau i mi fynd â chi i rywle diogel,’ medd Dad. ‘Rydan ni’n mynd i rywle yn y ddinas, ac fe welwn ni Mam yno yfory. Fe fydd hi’n iawn. Credwch fi.’
- 20 Dw i yn ei gredu fe. Fy nhad yw e. Fydd e byth yn dweud celwydd oni bai ei fod eisiau amddiffyn pobl.
‘Os nad yw Mam yn iawn,’ medd Bibi mewn llais ffyrnig sigledig, ‘fe fydda i’n hynod, hynod o grac.’
Mae Dad yn ein cofleidio ac yn edrych i fyny grisiau’r seler.
- 25 ‘Yusuf,’ galwa. ‘Beth sy’n digwydd y tu allan?’
Mae ffyn baglau Yusuf yn ymddangos ar ben y grisiau. Wedyn ei ben.
‘Mae pawb yn dal yno,’ medd Yusuf. ‘Mae’r stryd dan ei sang.’
Dw i’n gallu eu clywed nhw. Mae pobl o’r pentref i gyd yn siarad am y ffrwydrad ac yn meddwl ble rydyn ni. Mae rhai pobl yn gweiddi eu bod nhw wedi dod o hyd i
- 30 ddarnau ohonom.
Mae dychymyg byw iawn gan bobl y pentref yma.
Mae tad-cu Yusuf yn rhuthro i lawr y grisiau.
‘Dyw’r tacsî ddim wedi cael difrod,’ medd ef. ‘A does neb wedi dod o hyd iddo fe yn y lôn eto.’
- 35 Mae golwg o ryddhad ar Dad. Wel, nid golwg o ryddhad yn union, ond golwg lai difrifol. ‘O’r gorau’, medd ef. ‘Mae’n bryd i ni fynd.’

DIFFODD Y SÊR — Haf Llewelyn

3. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Sut mae'r rhyfel wedi effeithio ar fywyd ym mhentref Trawsfynydd?
Nodwch **ddwy** ffaith. [3]
- (b) Nodwch **dri** pheth ddigwyddodd i lfor wrth iddo ymladd yn Ffrainc. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes Ellis (Hedd Wyn) yng Ngwlad Belg.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua ½ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Gwen Jones? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau.
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **Diffodd y Sêr** ar dudalen 33. [6]
- (i) Edrychwch ar arddull llinellau 11-12 yn y darn.
"Dwn i ddim beth ddaeth drosti, mae Dodo Citi y glenia o bobol fel arfer, ond roedd ei hwyneb hi'n welw a di-wên."
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinell 20 yn y darn.
"Eisteddais inna wrth ei hymyl. Wyddwn i ddim beth i'w ddweud."
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Ann / Anni.
Ysgrifennwch **ymson Ann** ar ôl iddi ddwyn y bag o siop Mrs Lloyd.
Dylech ysgrifennu tua ¾ tudalen. [10]
- [40]**

Dyna pam rydw i ar fy ffordd i dŷ Lora rŵan, achos mae Ellis yn dweud fod yn rhaid i mi fynd â hanner dwsin o wyau yno. Roedd Dodo Citi, mam Lora, wedi anfon siwgwr i fyny yma, ac roedd Ellis yn dweud ei bod hi fwy o angen parcel bwyd na fo. Felly rydw i fel io-
 io yn mynd a dŵad efo parseli bwyd, i lawr y ffordd ac i fyny yn fy ôl. Fedar Ellis ddim
 5 mynd â phob peth efo fo, beth bynnag. Mae'n rhaid i bob dim sydd yn y coffor ffitio i'r sach
 gefn sydd ganddo fo.

Pan agorodd Dodo Citi'r drws mi fedrwn ddweud fod rhywbeth yn wahanol yno. Doedd
 hi ddim fel tasa hi am fy ngadael i mewn i ddechrau, dim ond cilagor y drws wnaeth hi, ac
 o'r ochr arall mi fedrwn glywed sŵn rhywun yn symud. Coesau cadair yn sgriffian yn
 10 erbyn crawiau'r llawr a sŵn drws yn agor a chau.

"Aros funud, Anni," meddai hi a chau'r drws yn fy wyneb. Dwn i ddim beth ddaeth
 drosti, mae Dodo Citi y glenia o bobl fel arfer, ond roedd ei hwyneb hi'n welw a di-wên.
 Yna, wedi i mi aros am funud, mi glywn rhywun yn nesáu at y drws eto ac yn ei agor.

Lora oedd yno y tro yma. Dim ond un cip ar wyneb Lora ges i i sylweddoli fod rhywbeth
 15 mawr o'i le. Daeth rhyw deimlad oer drostaf i, yn union fel tasa rhywun wedi gwneud i mi
 lyncu rhew a bod hwnnw'n cau am fy nghalon i. Ddywedodd Lora ddim byd chwaith, a
 doedd hi ddim yn crio.

Estynnais yr wyau iddi, a chymerodd hithau'r fasedd a'i gwagio, cyn ei hestyn yn ei hôl i
 mi. Yna, eisteddodd Lora ar y stôl fach wrth y tân, ei breichiau am ei gliniau a'i llygaid yn
 20 syllu i nunlle. Eisteddais inna wrth ei hymyl. Wyddwn i ddim beth i'w ddweud. Roedd y
 gegin yn edrych yr un fath ag arfer, y lliain coch trwm ar y bwrdd, a'r lamp ar ei ganol, y
 ffenest fechan a'r les ar ei thraws yn gadael yr ychydig o olau a oedd yno i mewn. Roedd
 dail yr asbidistra yn creu cysgodion duon fel bysedd ar hyd y lliain bwrdd. Diolch byth
 does ganddon ni ddim asbidistra yn ein tŷ ni. Does ganddon ni ddim les ar ffenestri yr
 25 Ysgwrn chwaith. Mae Bob yn dweud mai'r rheswm am hynny ydi fod coesau pryfaid cop
 yn mynd yn sownd yn y les, a'u bod nhw yno wedyn fel byddin, yn sownd yn eu hunfan.

AC YNA CLYWODD SŴN Y MÔR – Alun Jones

4. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Nodwch **ddau** reswm pam mae Richard Jones yn crio ar ddechrau'r darn. [3]
- (b) Nodwch **dair** ffaith yn egluro sut mae'r heddlu wedi dod i wybod am hanes Richard Jones. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes Gareth Hughes yn ymosod ar Huw Gwastad Hir.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua $\frac{1}{2}$ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Gladys? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau. [6]
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **Ac Yna Clywodd Sŵn y Môr** ar dudalen 35.
- (i) Edrychwch ar arddull llinell 7 yn y darn.
Yr oedd yn rhaid iddo sadio, yn rhaid iddo.
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinellau 23 yn y darn.
Nid oedd dim i'w glywed.
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithiol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Meredydd.
Ysgrifennwch **ymson Meredydd** ar ôl clywed bod Gladys wedi marw.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tua $\frac{3}{4}$ tudalen. [10]
- [40]**

- Gwyddai Richard wrth iddo gael y garreg yn rhydd ei fod am ddechrau crynu. Ceisiodd ymbwyllo ond ni fedrai. Daeth y garreg o'i lle a gafaelodd Richard yn dynn yn y ffurf pyramid. Symudodd y lamp yn nes at yr achos a gwelodd siâp y garreg yn eglur yn y pridd, a'i gwely'n fwy gwastad na'r ochrau.
- 5 Synnai o deimlo'r dagrau'n crynhoi y tu ôl i'w lygaid, a cheisiodd eu dileu o'i feddwl. Gwybuasai ar hyd yr adeg, gwybuasai o'r dechrau un. Tynnodd fwy o'r pridd ymaith a'i ddwylo'n crynu fel pethau gwirion. Yr oedd yn rhaid iddo sadio, yn rhaid iddo. Yr oedd yn crynu gymaint nes bod y trywel yn gwneud sŵn wrth neidio ar y pridd. Ac yna daeth rhimyn o fag polythin i'r golwg. Gollyngodd Richard y drywel a chuddiodd ei wyneb yn ei ddwylo. Wylodd fel baban; wylodd nes bod y dirdyniadau'n trydanu drwy ei gorff, ond wylodd yn ddistaw.
- 10 Rhoes ei grysbas amdano ac eisteddodd ar y bwrdd. Taniodd sigarét orau'r greadigaeth.
- Nid oedd erioed wedi meddwl amdano'i hun fel creadur teimladwy, ac ni
- 15 ddaroganasai'n ei fywyd sefyllfa lle byddai'n gwneud peth mor blentynnaidd a di-fudd â cholli dagrau. Diolchodd nad oedd neb gydag ef gynnu i fod yn dyst i'r fath ffwlbri. Ond yr oedd y smôc yn dyfod ag ef ato'i hun, a gwyddai na fyddai'n gadael i'w deimladau fynd yn drech nag ef byth wedyn. Tynnodd yn hir yn ei sigarét cyn ei thaflu i'r pridd. Llyncodd y mwg i gyd a gwnaeth fochau crynion wrth ei chwythu'n ôl i'r awyr yn ffrwd syth o'i flaen.
- 20 Neidiodd ar ei draed a diffoddodd y lamp. Gwrandawodd yn astud a'i lygaid yn troi'n syn. Dechreuodd glywed ei galon yn curo. Croesodd dros y twll a rhoes ei glust ar y drws. Nid oedd dim i'w glywed. Ond gwyddai nad wedi dychmygu'r peth yr oedd. Clywsai leisiau oddi allan.
- 25 Daliodd ei anadl wrth wrando â'i glust yn dynn wrth y drws. Bu bron iddo ddisgyn i'r twll pan ddaeth sŵn sydyn yn union gyferbyn â thwll ei glust. Safodd yn ei ôl a golwg ddychrynedig arno. Yr oedd rhywun y tu allan yn ysgwyd y clo clap. Clywodd lais aneglur a llais arall yn ei ateb, a daeth distawrwydd eto. Aeth Richard yn ôl i ganol y llawr a'r ofn yn llenwi ei gorff. Rhoes ei law dros ei galon yn ddiarwybod.
- 30 Ciliodd yn ôl drachefn wrth i sŵn ddod o'r ffenest. Yr oedd y llais yn eglur y tro hwn. "Mae hon wedi cau hefyd."
- Dechreuodd Richard fynd i banig wrth weld rhimyn o gylch golau'n ymddangos drwy'r blanced. Ceisiai rhywun edrych i mewn i'r sied, a chlywodd lais aneglur arall. Yna digwyddodd rhywbeth a droes ei ofn yn arswyd. Nid oedd dim amheuaeth yn y
- 35 sŵn, llais dyn yn siarad a hisian a chleician radio'n gefndir iddo.

I BLE'R AETH HAUL Y BORE – Eirug Wyn

5. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Nodwch **ddau** brofiad ofnadwy y mae Haul y Bore wedi'u cael. [3]
- (b) Nodwch **dri** pheth wnaeth Chico ar ôl iddo glywed stori Quannah. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes Haul y Bore ar ei thaith i'r Bosque.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua ½ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Dicks? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau. [6]
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **I Ble'r Aeth Haul y Bore?** ar dudalen 37.
- (i) Edrychwch ar arddull llinell 13 yn y darn.
“Wyt ti'n deall, Haul y Bore? Mae Chico'n fyw!”
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinellau 25 yn y darn.
Claddodd ei hwyneb yn ei fynwes a dechreuodd wylo.
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithiol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Kit Carson.
Ysgrifennwch **ymson Kit Carson** ar ôl iddo adael y Cotiau Glas.
Cofiwch sôn am deimladau a digwyddiadau.
Dylech ysgrifennu tua ¾ tudalen. [10]
- [40]**

Roedd Chico erbyn hyn yn sefyll, ac yn cerdded pedwar neu bum cam ar y tro. Roedd ei goesau'n cryfhau, ond gwyliai Tanuah a Benito nad oedd yn gor-wneud pethau, ac er ei fod ar dân eisiau gweld Haul y Bore, gwyddai nad oedd yn ddigon cryf eto i ddal taith mor bell â'r daith i Geunant de Chelley.

- 5 Pan glywodd fod Chico yn dal yn fyw, roedd Geronimo wedi dod i ganlyn Benito, ac wedi dod i'r ogof i'w weld. Bu Chico ac yntau yn siarad yn hir. Roedd Geronimo wedi gwirioni ar ei stori am ddial ar y Cotiau Glas a rhagwelai y byddai ei wrhydri yn dod yn rhan o chwedloniaeth yr Apache. Rhyw ddydd, byddai Chico'n bennaeth!

* * *

- 10 Roedd Manuelito'n methu deall Haul y Bore. Roedd o'n gwybod ei bod wedi cael profiadau erchyll ac mai dyna'r rheswm pam ei bod yn methu siarad, ond pan ddaethai Benito yr Arapaho â'r newyddion fod Chico'n fyw, roedd o wedi credu'n siŵr y byddai hynny'n ei symbylu i ddod dros ei hanhwylder. Ond nid felly y bu.

"Wyt ti'n deall, Haul y Bore? Mae Chico'n fyw!"

- 15 Edrychodd ei ferch arno. Roedd ofn a dagrau yn llenwi'i llygaid. Roedd ei llygaid yn agor ac yn cau, a'r dagrau yn dechrau powlio i lawr ei gruddiau. Am ennyd credai Manuelito mai dagrau o lawenydd oedden nhw, ond roedd yr ofn yna'n dal yn ei llygaid. Roedd hi'n agor ac yn cau'i llygaid fel y llifai ei dagrau. Dechreuodd ysgwyd ei phen yn ôl ac ymlaen. Roedd hi ar fin dweud rhywbeth, ond ni ddeuai gair o'i genau. Rhywsut gwyddai Manuelito mai 'Na! Na! Na!' roedd hi eisiau ei ddweud, ond ni fedrai yn ei fyw
- 20 ddeall pam na ddeuai'r geiriau dros ei gwefusau.

Gafaelodd ynddi a'i gwasgu i'w fynwes.

"Dyna ti, 'mach i! Dyna ti!"

- Roedd Haul y Bore wedi deall ei eiriau, a fedrai hithau ddim dirnad pam na ddywedodd y geiriau. Estynnodd ei breichiau am ei thad a gafaelodd yn dynn ynddo.
- 25 Claddodd ei hwyneb yn ei fynwes a dechreuodd wylo.

Wrth gwrs ei bod yn falch fod Chico'n fyw, ond roedd ganddi ofn. Ofn ei wynebu. Ofn iddo'i beio hi ...

DIM – Dafydd Chilton

6. Atebwch y cwestiynau sy'n dilyn yn llawn a gofalus gan **ddyfynnu'n bwrpasol**.
(Ystyriwch y marciau a roddir am bob cwestiwn.)
- (a) Nodwch **ddau** brofiad sydd wedi achosi i Gwyn gefnogi ymgyrch Datganoli (mwy o hawliau i Gymru). [3]
- (b) Nodwch **dri** pheth a ddigwyddodd i Owain yn y fyddin. [3]
- (c) Ysgrifennwch hanes Owain yn y fynwent yn Iwerddon.
Eglurwch beth sy'n digwydd yn llawn.
Dylech ysgrifennu tua $\frac{1}{2}$ tudalen. [10]
- (ch) Sut gymeriad yw Gwyn? Pam rydych chi'n dweud hyn?
Rhowch resymau, gan gyfeirio at ddigwyddiadau penodol yn y nofel i gefnogi'ch barn a'ch sylwadau. [6]
- (d) Darllenwch y darn a gymerwyd o **Dim** ar dudalen 39.
- (i) Edrychwch ar arddull llinell 15 yn y darn.
“*Roedd Gwyn fel petai wedi tyfu.*”
Dwedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (ii) Edrychwch ar arddull llinell 20 yn y darn.
“*Yna torrwyd yr hud.*”
Dywedwch pam mae hwn yn effeithiol. [2]
- (iii) Chwiliwch am enghraifft arall o nodwedd arddull yn y darn.
- Dyfynnwch y nodwedd.
 - Enwch y nodwedd.
 - Dywedwch pam mae'r nodwedd yn effeithiol. [4]
- (dd) Dychmygwch mai chi yw Owain.
Ysgrifennwch **ymson Owain** ar ôl iddo dderbyn y cyfnod Sabothol gyda'r fyddin yng Nghymru.
Dylech ysgrifennu tua $\frac{3}{4}$ tudalen. [10]
- [40]**

Agorodd Gwyn ei geg i ateb.

“Get out!!”

Dechreuodd Gwyn symud trwy'r disgyblion, yn araf ond yn ddirwystr, fel petai pawb newydd ddarganfod fod ganddo afiechyd heintus.

5 Roedd Dai Lewis yn ddisgyblwr diarhebol o lym. Ond roedd y llipryn hwnnw *Lloyd from the hills* wedi rhoi pîn ym mogel ei anerchiad cyntaf fel Y Prif. Roedd wedi difetha un o ddigwyddiadau mawr ei fywyd. Roedd yn poeri.

“Go to my Office! How DARE you interrupt ME! You IGNORANT Welsh INSECT!”

Arhosodd Gwyn.

10 Daliodd Owain ei wynt. Paid, Gwyn. Dalia i fynd. Dydi o'm werth o.

Trodd Gwyn a chodi ei ên.

Synhwyrodd pawb fod rhywbeth anarferol yn digwydd ac, fel un wedi ei hudo, fe wylion nhw Gwyn â'u llygaid yn grwn. Daliai Dai Lewis i fytheirio ond roedd hi'n rhy hwyr i atal dim drwy weiddi. Dechreuodd Tom Tilley a Spring i lawr o'r llwyfan.

15 Roedd Gwyn fel petai wedi tyfu. Roedd yna awra o'i gwmpas, rhywbeth gloyw, hud, brawychus. Roedd yn rhywun arall. Ac fel yr arall hwnnw roedd ganddo'r holl amser yn y byd i godi ei fraich...

Ac yna, ei ddau fys...

Ar Dai Lewis.

20 Yna torrwyd yr hud. Cyrhaeddodd Tom a Spring, a gafael yn Gwyn. Safodd yntau'n ufudd a'i ddwylo wrth ei ochr, a than ergydion dyrnau'r ddau athro fe'i llusgwyd o'r neuadd.

Chafodd Owain byth wybod beth yn union a ddigwyddodd i Gwyn ar ôl yr *assembly*. Ond fe welodd y cleisiau. Roedd y marciau coch-yn-troi'n-borffor a welodd wrth noswyllo'r noson honno yn amlwg ac yn niferus ar hyd cefn a chefnau coesau ei frawd. Ddywedodd

25 Gwyn yr un gair. Roedd yn amlwg mewn poen, ond roedd yna hefyd ysgafnder o'i gwmpas nad oedd Owain wedi ei weld o'r blaen. Ysgafnder aderyn bach. Un â'i nyth mewn lle diogel.

TGAU

**LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 3: Arholiad Llafar**

HAEN UWCH

CYFARWYDDIADAU I'R ATHRO/ATHRAWES

Tasg Grŵp (trafodaeth: dim mwy nag 20 munud)

40 marc

CYFNOD PARATOI

- Caniateir hyd at 20 munud i'r ymgeiswyr baratoi ar gyfer y drafodaeth.
- Yn ystod y cyfnod paratoi ni chaniateir defnyddio unrhyw nodiadau a dderbyniwyd o flaen llaw.
- Caniateir i'r ymgeiswyr wneud nodiadau byr/pwyntiau bwled yn ystod y cyfnod paratoi a gallant ddefnyddio'r rhain yn yr arholiad.
- Ni chaniateir i'r ymgeiswyr ddefnyddio'r testun print na geiriadur yn ystod y cyfnod paratoi na'r arholiad.

Swyddogaeth yr athro/athrawes

Dylai pob grŵp geisio bod mor hunan-gynhaliol â phosibl ond os oes angen dylai athro/athrawes:

- gyflwyno'r dasg i ddechrau'r drafodaeth
- sicrhau bod y grŵp yn dechrau ac yn parhau'r drafodaeth
- hybu newid cyfeiriad yn ôl gallu'r grŵp a gofalu bod yr ymgeiswyr yn trafod yr isgwestiynau i gyd
- ymyrryd pan fo angen, yn arbennig pan fo'r sgwrsio'n ddibwrpas ac yn cuddio diffyg gwybodaeth a syniadau neu pan nad yw'r wybodaeth neu'r dystiolaeth sydd ganddynt yn berthnasol i'r cwestiwn
- bod yn hyblyg a newid a derbyn pob syniad lle mae tystiolaeth i'w gadarnhau
- gofalu bod y drafodaeth yn cael ei chloi o fewn 20 munud

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 3: Arholiad Llafar

HAEN UWCH

PAPUR ENGHREIFFTIOL

CYFARWYDDIADAU I'R YMGEISYDD

Tasg Grŵp (trafodaeth: dim mwy nag 20 munud)

40 marc

CYFNOD PARATOI

- Caniateir hyd at 20 munud i chi baratoi ar gyfer y drafodaeth.
- Yn ystod y cyfnod paratoi ni chaniateir defnyddio unrhyw nodiadau a dderbyniwyd o flaen llaw.
- Caniateir i chi wneud **nodiadau byr/pwyntiau bwled** yn ystod y cyfnod paratoi.

CYFNOD ARHOLIAD

- Trafodwch y cwestiynau **gydag aelodau eraill eich grŵp** gan gynnig rhesymau a thystiolaeth i gadarnhau eich gosodiadau.
- Caniateir i chi ddefnyddio **nodiadau byr/pwyntiau bwled** a wnaethoch yn ystod y cyfnod paratoi yn unig.

Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r testun print na geiriadur yn ystod y cyfnod paratoi na'r arholiad.

TRAFOD LLUNYDDIAETH

Naill ai: Y Mynydd Grug

Neu: Tylluan Wen

Trafodwch y thema ‘taith’ yn y ffilm a astudiwyd gennych. Gallwch sôn am daith bywyd a theithiau/ymweliadau a wneir gan y cymeriadau.

Fel grŵp, trafodwch hyn drwy:

- (i) sôn am enghreifftiau penodol [20]
- (ii) sôn am y modd y mae'r cynhyrchydd wedi cyflwyno'r thema ‘**taith**’ yn y ffilm.

Gallwch drafod

- gwaith a thechneg camera
- cerddoriaeth a sain
- goleuo
- gwisgoedd a cholur
- deialog [20]

*Wrth ateb y cwestiwn, dylech **gymharu'r** ffilm â'r testun printiedig pan fo hynny'n berthnasol.*

Cofiwch ddefnyddio termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth.

Cofiwch ddyfynnu a rhoi rhesymau dros eich barn. [40]

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG

UNED 3: Arholiad Llafar

HAEN SYLFAENOL

CYFARWYDDIADAU I'R ATHRO/ATHRAWES

Tasg Grŵp (trafodaeth: dim mwy nag 20 munud)

40 marc

CYFNOD PARATOI

- Caniateir hyd at 20 munud i'r ymgeiswyr baratoi ar gyfer y drafodaeth.
- Yn ystod y cyfnod paratoi ni chaniateir defnyddio unrhyw nodiadau a dderbyniwyd o flaen llaw.
- Caniateir i'r ymgeiswyr wneud nodiadau byr/pwyntiau bwled yn ystod y cyfnod paratoi a gallant ddefnyddio'r rhain yn yr arholiad.
- Ni chaniateir i'r ymgeiswyr ddefnyddio'r testun print na geiriadur yn ystod y cyfnod paratoi na'r arholiad.

Swyddogaeth yr athro/athrawes

Dylai pob grŵp geisio bod mor hunan-gynhaliol â phosibl ond os oes angen dylai athro/athrawes:

- gyflwyno'r dasg i ddechrau'r drafodaeth
- sicrhau bod y grŵp yn dechrau ac yn parhau'r drafodaeth
- hybu newid cyfeiriad yn ôl gallu'r grŵp a gofalu bod yr ymgeiswyr yn trafod yr isgwestiynau i gyd
- ymyrryd pan fo angen, yn arbennig pan fo'r sgwrsio'n ddibwrpas ac yn cuddio diffyg gwybodaeth a syniadau neu pan nad yw'r wybodaeth neu'r dystiolaeth sydd ganddynt yn berthnasol i'r cwestiwn
- bod yn hyblyg a newid a derbyn pob syniad lle mae tystiolaeth i'w gadarnhau
- gofalu bod y drafodaeth yn cael ei chloi o fewn 20 munud

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 3: Arholiad Llafar

HAEN SYLFAENOL

PAPUR ENGHREIFFTIOL

CYFARWYDDIADAU I'R YMGEISYDD

Tasg Grŵp (trafodaeth: dim mwy nag 20 munud)

40 marc

CYFNOD PARATOI

- Caniateir hyd at 20 munud i chi baratoi ar gyfer y drafodaeth.
- Yn ystod y cyfnod paratoi ni chaniateir defnyddio unrhyw nodiadau a dderbyniwyd o flaen llaw.
- Caniateir i chi wneud **nodiadau byr/pwyntiau bwled** yn ystod y cyfnod paratoi.

CYFNOD ARHOLIAD

- Trafodwch y cwestiynau **gydag aelodau eraill eich grŵp** gan gynnig rhesymau a thystiolaeth i gadarnhau eich gosodiadau.
- Caniateir i chi ddefnyddio **nodiadau byr/pwyntiau bwled** a wnaethoch yn ystod y cyfnod paratoi yn unig.

Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r testun print na geiriadur yn ystod y cyfnod paratoi na'r arholiad.

TRAFOD LLUNYDDIAETH

Naill ai: Y Mynydd Grug

Neu: **Dihrod Dyfed** – unrhyw **ddwy** o'r ffilmiau canlynol:
Pechod Mary Prout; Wil Cefncoch; Cythraul Cwrw.

Pa olygfeydd oedd wedi gwneud i chi deimlo'n drist, a pham?

Fel grŵp, trafodwch hyn drwy:

(i) sŏn yn fanwl am olygfeydd penodol [20]

(ii) sŏn am y modd y mae'r cynhyrchydd wedi gwneud y golygfeydd yn drist yn y ffilm/ffilmiau.

Gallwch drafod

- gwaith a thechneg camera
- cerddoriaeth a sain
- goleuo
- gwisgoedd a cholur
- deialog

[20]

Ceisiwch gyfeirio hefyd at y llyfr yn ystod eich trafodaeth

Cofiwch roi resymau dros eich barn.

[40]

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG

UNED 1: BARDDONIAETH

CYNLLUN MARCIO

HAEN UWCH

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

'Eifionydd' gan R. Williams Parry â 'Glas' Bryan Martin Davies.

Eifionydd

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Disgrifio ardal wna R. Williams Parry yn y delyneg hon.
- Ardal amaethyddol yw Eifionydd rhwng Pen Llŷn, Arfon a Meirionydd.
- Cyfeirir at Fethesda yn y cwpled agoriadol, a nodyn chwerw-drist a glywir yn y geiriau. Roedd felly'n teimlo'n ddig tuag at waith dyn yn anharddu wyneb y ddaear, a hynny yn enw Cynnydd, ac mae ei ddefnydd o'r gair gydag "C" fawr yn llawn o eironi chwerw. Awgrymir bod mwy i hagrwch a thristwch y gwaith na'r hyn oedd yn weladwy i'r llygaid.
- Hwyrach fod y bardd hefyd yn cyfeirio at y caledi a'r dioddef oedd ynghlwm wrth y gwaith caled am gyflog bach i chwarelwr, ac elw mawr i berchennog y chwarel. "Y Gwaith" mae'n debyg yw chwarel lechi'r Penrhyn.
- Â'r bardd ymlaen i ddisgrifio lle mae Eifionydd yn ddaearyddol - rhwng môr bae Ceredigion a mynyddoedd Eryri. Yn wahanol i Fethesda, nid yw dyn wedi difetha'r ardal hon â'i law. Sylwer ar ei ddefnydd o fenthyciad Saesneg - "staen". A yw'r bardd yn cysylltu gwaith diwydiannol â'r iaith Saesneg?
- Yng nghwpled olaf y pennill cyntaf, mae'n cyfadde' fod gwlad Eifionydd yn gyfarwydd â chael ei chreithio gan law dyn yn y Gwanwyn, ond unig amcan y creithio hwnnw yw hybu ffrwythlondeb. Sylwer ar gryfder y ferf "rhwygo" yn y llinell olaf. Rhaid "rhwygo'r Gwanwyn" o'r pridd, fel pe bai'r ddaear eisiau gorwedd yn ddiffryth ar ôl y Gaeaf. Mae yn y pennill, felly, ddwy graith, ond nid yr un arwyddocâd sydd iddynt.
- Ceir cyferbyniad yn yr ail bennill, rhwng y byd cyfoes a thangnefedd Rhos-lan. Mae cywair y cwpled cyntaf yn galed, ac yna mae'n newid yn y drydedd llinell. Y ddwy afon yn Rhos-lan yw'r Dwyfor a'r Ddwyfach. Mae ailadrodd y gair "hen" yn effeithiol, yn yr un modd ag y mae'r gwrthgyferbyniad rhwng "ymryson" ar ddechrau'r pennill a "murmur" ar y diwedd.
- Hyfrydwch tangnefeddus y Lôn Goed yw'r ddelwedd yn y ddau bennill olaf. Rhed y Lôn Goed mewn llinell syth, a'r coed ar y ddwy ochr yn cyfarfod wedi plethu i'w gilydd. Mae'r profiad o gerdded ar hyd y Lôn Goed yn werthfawr i'r bardd.
- Does dim dwywaith nad oedd Eifionydd yn un o fannau paradwysaidd y bardd; yn noddfa rhag dyddiau blin ac yn ffynhonnell boddhad arbennig.

Arddull – gellir sôn am bwyntiau megis:

<i>O olwg hagrwch Cynnydd</i> <i>Heb arni staen na chraith</i> <i>Cynfyd / newyddfyd</i>	Cyferbyniad
<i>Hagrwch, staen, craith,</i> <i>chwerw, trist</i>	Geirfa negyddol
<i>Môr, mynydd, pêr, hen,</i> <i>murmur</i>	Cytseiniad meddal
<i>Yn aros fel hen win</i>	Cyffelybiaeth
<i>O olwg hagrwch Cynnydd</i> <i>Ar wyneb trist y Gwaith</i>	Prif Lythrennau
<i>Wyneb trist y Gwaith</i>	Trosiad / personoliad

Glas

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Cofio 'nôl i'w blentyndod wna'r bardd, Bryan Martin Davies yn y gerdd hon.
- Diwrnod ar lan y môr yn Abertawe, dihangfa o bentref glofaol.
- Mwynhad sydd yn y pennill cyntaf, chwerthin oherwydd y pleser o fod yn Abertawe, ar lan y môr. Mae'n enwi'r hyn oedd yn rhoi pleser iddo ac yn llenwi'r diwrnod sef chwarae yn y tywod, gwneud cestyll, edrych ar y cychod a'r cloc o flodau. Byddai hefyd yn mynd ar hyd y bae yn y trên bach bob cam i'r Mwmbwls.
- Yn yr ail bennill, mae wrth ei fodd yn eistedd ar y tywod yn edrych ar yr olygfa o'i flaen: glas yr awyr a glas y môr, lliw gwyn y gwylanod a melyn y llongau banana y gall eu gweld yn cael eu dadlwytho gan y craeniau.
- Deallwn yn y pennill olaf, y gwahaniaeth mawr rhwng y diwrnod hwn yn Abertawe a bywyd bob dydd. Mae'n cysylltu'r lliw glas a hefyd rhyddid â'r Sadyrnau hyn. Ar y llaw arall, mae'n cysylltu'r lliw du a chaethiwed ei fywyd mewn pentref glofaol.

Arddull – gellir sôn am bwyntiau megis:

<i>Ymdeithiem, eisteddem, dilynem, sbïem</i>	Berfau (person cyntaf lluosog)
<i>Yfed y glesni</i>	Berf drosiadol
<i>Eisteddem... yn yfed y glesni Dyffryn du totalitariaeth glo</i>	Gwrthgyferbyniad
<i>Glas, coch, gwyn, melyn</i>	Ansoddeiriau
<i>Pensil coch o drên</i>	Trosiad
<i>Rhowlio chwethin</i>	Personoli
<i>Cychod a chestyll a chloc</i>	Cytseinedd/rhestru

Cymharu

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Mae'r ddwy gerdd yn sôn am brofiadau mewn pentrefi diwydiannol " Ar wyneb trist y Gwaith... O'm dyffryn diwydiannol" a "dyffryn du, totalitariaeth glo".
- Mae'r ddau fardd yn cyfleu heddwch a mwynhad dianc o fywyd mewn pentrefi diwydiannol i'r traeth yn y Mwmbwls "Eisteddem ar y tywod twym yn yfed y glesni."
"O! mwyn yw cyrraedd canol
Y tawel gwmwd hwn" yn Eifionydd
- Gellir cymharu hefyd sut mae'r beirdd yn cyfleu eu profiadau drwy gymharu nodweddion arddull.

Neges

Gellir sôn am ddianc rhag gwaith a rhuthr bywyd yn y pentrefi diwydiannol. Er mai byr yw'r ymweliadau hyn - rhaid gwerthfawrogi'r pethau symlaf mewn bywyd.

31-40	<ul style="list-style-type: none"> • Dadansoddi a dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn dreiddgar addasrwydd ac effeithiolrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar • Dangos ymateb personol treiddgar • Defnyddio dyfyniadau yn effeithiol • Cymharu testunau'n fedrus • <i>Cyflwyno'r gwaith yn glir a chydlynol</i> • <i>Gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
21-30	<ul style="list-style-type: none"> • Dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn dda addasrwydd ac effeithiolrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda • Dangos ymateb personol da • Defnyddio dyfyniadau yn addas a phwrpasol • Cymharu testunau'n ystyrlon • <i>Cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> • <i>Gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
11-20	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn eithaf da addasrwydd ac effeithiolrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol • Dangos ymateb personol eithaf da • Defnyddio dyfyniadau yn addas • Cymharu testunau'n eithaf da • <i>Cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>Gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-10	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos peth dealltwriaeth am gynnwys a neges/thema • Trafod ychydig ar addasrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol • Ymgais i ymateb yn bersonol • Defnyddio ambell ddyfyniad • Ymgais i gymharu testunau • <i>Cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>Gafael anghyson ar sillafu atalnodi a gramadeg</i>

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG

UNED 1: BARDDONIAETH

CYNLLUN MARCIO

**HAEN SYLFAENOL
(PAPUR ENGHREIFFTIOL)**

Tai Unnos

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Yn y gerdd hon mae Iwan Llwyd yn tynnu ein sylw at broblem y digartref yn ein cymdeithas ni heddiw.
- Mae'n cymharu eu bywydau nhw gyda hanes Cymry'r 17/18 ganrif pan oedd hi'n arferiad i'r werin bobl godi tai eu hunain o dan amodau arbennig iawn fel mai'r enw yn awgrymu – mewn cyfnod o un nos yn unig a sicrhau bod mwg yn dod o'r simnai erbyn toriad gwawr - "gosod carreg ar garreg rhwng gwyll a gwawr, a chynnau tân i'r landlord dynnu'r cyfan i lawr." Os na fyddai'r tân wedi ei gynnau yna byddai'r landlord yn dymchwel y cyfan.
- Sbwriel naturiol fyddai'r bobl yn ei ddefnyddio yn y cyfnod hwn – cerrig, pren "sbarion a shafins"
- Yn y chweched cwpled, mae'r bardd yn troi ei feddwl i ystyried y bobl ddigartref sy'n codi tai 'unnos' o gardbord a sbwriel yn y dinasoedd heddiw. Maen nhw'n cysgodi o dan bontydd ac yn nrysau swyddfeydd a meysydd parcio. Yn union fel eu cyndeidiau – mae pobl ddigartref heddiw yn parhau i godi cartrefi, ond mae'r rhain dros dro, nid yn rhai parhaol fel yn nyddiau eu cyndeidiau.

Gellir sôn am nodweddion arddull megis:

Nodwedd	Dyfyniad
Personoli	"yng nghesail concrit"
Ailadrodd	"ganrif wrth ganrif"
Cytseinedd	"nerth bôn braich"
Ansoddair	"bocsys cardbord blêr"
Cyferbyniad	"rhwng gwyll a gwawr"

Prifddinas Caerdydd yn Dihuno

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Yn y gerdd hon mae Mihangel Morgan yn sôn am fywyd yng Nghaerdydd ar ddechrau'r dydd ac yn cymharu'r bore yn y ddinas gyda pherson yn dihuno o'i gwsg yn y bore.
- Mae'n ddiwrnod diflas o ran tywydd – yn bwrw glaw, ond mae bywyd yn cychwyn yr un amser bob bore – am naw o'r gloch.
- Mae goleuadau'n ymddangos yn ffenestri'r siopau ac mae pobl yn mynd i'w gwaith fel chwilod – pawb ar ras.
- Mae ceir hefyd yn cyrraedd y ddinas - yn llenwi'r ffyrdd ac mae sbwriel hefyd ar lawr hyd yn oed peth cyntaf yn y bore.
- Gwelwn hen wraig yn mynd allan i siopa i chwilio am rywbeth i'w gael i de.
- Yn y pennill olaf - mae'r bobl sy'n gweithio yn swyddfeydd y dre wedi cyrraedd - ac mae bywyd yr un peth bob dydd ym mhrifddinas Cymru.

Gellir sôn am nodweddion arddull megis:

Nodwedd	Dyfyniad
Personoli	"Bore yn pesychu" "Siopau'n agor llygaid, Stryd yn ymestyn braich"
Cyffelybiaeth	"Pobl megis chwilod dan faich" "Llenwi'r ffyrdd fel gwaed."
Trosiad	"I fod yn rhan o'r sioe"

Cymharu

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Y ddwy gerdd yn sôn am ddeunydd sydd yn cael ei ystyried yn wastraff neu sbwriel
- 'Tai Unnos' yn cyfeirio at fywyd y nos mewn dinas tra bo cerdd Mihangel Mogan yn sôn am ddinas yn diuno
- Y ddwy gerdd yn cyfeirio at naws amhersonol y ddinas – bobl ddigartref 'yn eu dyblau heno', / 'hen wraig yn mynd drwy'r dre' ynghanol holl ruthr y ddinas - oes rhywun yn sylwi arni?

Neges

Gellir sôn am ddiffyg consŷrn - difaterwch am bobl ddigartref yn ein byd ni heddiw. Ydy pobl yn poeni am eraill sydd o'u cwmpas ynghanol rhuthr bywyd mewn dinas?

31-40	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn eithaf da addasrwydd ac effeithiolrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol • Dangos ymateb personol eithaf da • Defnyddio dyfyniadau yn addas • Cymharu testunau'n eithaf da • <i>Cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>Arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
21-30	<ul style="list-style-type: none"> • Dangos peth dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Trafod yn eithaf da addasrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Ymgais i ddefnyddio termau beirniadaeth lenyddol • Dangos peth ymateb personol • Defnyddio dyfyniadau addas • Ymgais i gymharu testunau • <i>Cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>Gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
11-20	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgais i ddangos dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Ymgais i drafod addasrwydd arddull, mesur ac iaith i greu awyrgylch • Ymgais i ymateb yn bersonol • Defnyddio ambell ddyfyniad • Peth ymgais i gymharu testunau • <i>Dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>Peth gallu i sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir</i>
0-10	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgais i ddangos peth dealltwriaeth o'r cynnwys a'r neges/thema • Cyfeirio at arddull / iaith i greu awyrgylch • Dechrau ymateb yn bersonol • Ymgais i ddefnyddio ambell ddyfyniad • <i>Ymgais at ddilyniant</i> • <i>Gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

TGAU

**LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 2: Y NOFEL**

**CYNLLUN MARCIO
HAEN UWCH**

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

Ac Yna Clywodd Sŵn y Môr**C.1**

- (a) Dylanwad dwy fenyw/dwy ddynes ar fywyd Meredydd. [20]
Gellir sôn am bwyntiau megis:

Einir	Bethan	Gladys
yn cyfarfod â hi ar ddechrau'r nofel – yn gymorth mawr iddo	cyn gariad i Meredydd – ar ôl iddo orffen gyda hi	yn casáu Meredydd - cafodd fwy o sylw na hi pan fu Wil ei gŵr farw - oherwydd boddi ei rieni
yn dangos diddordeb yn Meredydd yn syth – wedi bod yn holi amdano	yn gyfrifol am iddo golli hyder – ei gyhuddo o'i threisio	perthyn i Bethan Gwastad Hir – felly'n credu ei fod wedi treisio Bethan er gwaethaf yr achos llys
galw ei hun yn Veronica Maud er mwyn ei bryfocio		anwybyddu Meredydd
cariadus iawn		busneslyd
cydymdeimlo gydag ef ar ôl clywed stori am fodd ei rieni		rhagfarnllyd – penderfynu ar ganlyniad yr achos llys
Meredydd yn synnu ei bod mor gyfeillgar		mynnu sylw – eisiau cydymdeimlad
annwyl – yn gefnogol i Meredydd		
cefnogol – yn gymorth i Meredydd ailwynebu cymdeithas		

16-20	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • defnyddio dyfyniadau'n effeithiol • <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • defnyddio dyfyniadau'n addas a phwrpasol • <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • defnyddio dyfyniadau • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y cymeriadau • defnyddio ambell ddyfyniad • <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- berfenw cryf “chwydu” yn dangos atgasedd Meredydd at yr heddlu
- diffyg parch Meredydd yn amlwg “y plismon drama uffar”
- deialog gryno / bytiog – cyfleu’r tensiwn
- ailadrodd
- cwestiynau rhethregol
- rhestru
- brawddegau byrion

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi’n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull / techneg a’r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awyrgylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos dealltwriaeth o arddull / techneg a’r defnydd o iaith • defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awyrgylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- poeni ei bod ar ei phen ei hun
- penderfynu mynd lawr i ffonio'r heddlu
- gweld cysgod dyn yn llechu yn yr ardd
- teimlo'n wan ac yn poeni am ei hiechyd – poen yn ei brest
- cyfleu ei hunigrwydd – neb yn byw gyda hi
- methu galw am gymorth Meredydd drws nesaf – fyddai hi ddim am gymryd ei gymorth beth bynnag
- cyfleu ei sioc bod merch wedi mynd i mewn i'r tŷ – petai Einir ond yn gwybod ei hanes
- cynllunio peidio â mynd i'r Eglwys yn y bore – am orffwys

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n llwyddo i ddehongli'r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

I Ble'r Aeth Haul y Bore?

C.2

- (a) Dylanwad dau ddyn ar fywyd Haul y Bore.
Gellir sôn am bwyntiau megis:

[20]

Dicks	Chico	Manuelito
treisgar – treisio Haul y Bore	gŵr Haul y Bore	tad Haul y Bore – yn ei charu'n angerddol
creulon – lladd Chiquito	darpar bennaeth i'r Apache	gofalu amdani yn dilyn ymosodiad Dicks
dinistrio tiroedd yr Indiaid	dial ar y Cotiau Glas am yr ymosodiad ar Haul y Bore	dialgar – am ddial ar y Cotiau Glas am ymosodiad Haul y Bore
taro Haul y Bore'n fud	parchu penderfyniad Haul y Bore i aros gyda'i llwyth	ysbrydoli Haul y Bore a'r llwyth
ceisio ei cham-drin ar y daith	ymosod ar Dicks er mwyn amddiffyn Haul y Bore	arweinydd cryf a dewr – yn amddiffyn ei bobl
Haul y Bore'n cyflawni hunanladdiad – defnyddio gwn Dicks	yn gefn i Haul y Bore wedi ymosodiad Dicks	

16-20	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n effeithiol <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n addas a phwrpasol <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y cymeriadau defnyddio ambell ddyfyniad <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- brawddegau byrion “Ei restio fo syr! Rhaid i restio fo a’i tsiarjo fo”
- cwestiynau rhethregol i gyfleu syndod
- gorchmynion
- cyffelybiaeth “fel delw” – yn cyfleu awdurdod
- rhestru “ei felt a’i wn a’u taflu” yn cyfleu ei ddicter
- trosiad “yn mellennu” yn dangos ei ddicter
- golygfa llawn tyndra / tensiwn
- awyrgylch oeraidd

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi’n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull / techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awyrgylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos peth dealltwriaeth o arddull / techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awyrgylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- Carleton yn gwrthod gadael iddo gadw ceffylau
- gorfod dwyn bwyd i'w cynnal – chwilio am Chico, Geronimo a Cochise
- gorchymyn Carleton i roi bwyd a lloches iddyn nhw neu bydd y Navaho yn dychwelyd i Geunant de Chelley
- cynllwynio i ddianc – mynd ar ôl y bechgyn ifanc a oedd wedi dwyn ceffylau'r Cotiau Glas
- dianc gyda'r bechgyn oddi wrth Dicks tu allan i Ransh y Ceffyl Du
- gorchymyn gan Carleton i symud llwyth y Navaho i'r Bosque mewn tair wythnos
- balchder tuag at Haul y Bore – aros gyda'i phobl

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n llwyddo i ddehongli'r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

DIM – Dafydd Chilton**C.3**

- (a) “Cododd Owain ei alsen yn uchel. Dyrnodd hi i’r awyr fel gwron yn taro saliwt ar ei ffordd i’r gad. Teimlodd Richard Lloyd ias oer yn llithro i fyny ei asgwrn cefn ac yn crychu blew ei war.” [20]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- hoffter Owain a Gwyn fel plant o chwarae rhyfel – cysgod yr Ail Ryfel Byd
- Owain yn ymuno â’r cadéts
- Owain yn aelod o’r SAS – yn y rhyfel yn erbyn Mugabe
- cyfarfod Joshua – a’i gorddi gan ei fod yn gweld rhyfel fel rhywbeth hunanol
- saethu at y Cortina yn Armagh Gogledd Iwerddon
- lladd Liam Mcloclain yn y fynwent yn hytrach nag O’Leary
- cael ei orfodi i ddychwelyd i Wrecsam
- methu meddwl am adael y fyddin “fel dŵr carthffos yng ngwaelod ei fol”
- cael cynnig y cyfnod Sabothol yng Nghymru – gweld gwerth ei fod yn gallu siarad Cymraeg er mwyn “gwneud iawn” am ei gamgymeriad yng Ngogledd Iwerddon
- ceisio twyllo Gwyn i roi gwybodaeth iddo ar ôl dychwelyd i angladd Richard Lloyd.

16-20	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dreiddgar o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau’n effeithiol • <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau’n addas a phwrpasol • <i>cyflwyno’r gwaith yn glir a threfnus</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau • <i>cyflwyno’r gwaith yn drefnus</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori a’r cymeriad • defnyddio ambell ddyfyniad • <i>cyflwyno’r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- ansoddair “araf”- yn cyfleu hyder Gwyn yn gadael y neuadd
- cyffelybiaeth “ fel petai pawb newydd ddarganfod fod ganddo afiechyd heintus” - pawb yn symud o'i ffordd / cefnu arno
- y defnydd o Saesneg yn cynhyrfu Gwyn
- y trosiad Saesneg “ignorant Welsh insect” yn sarhad
- brawddegau byrion – cyfleu cryfder ei gymeriad a'r tensiwn yn y neuadd

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi'n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull / techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awyrgylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos dealltwriaeth o arddull / techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awyrgylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- y rhyddhad y byddai modd gwneud iawn am ei gamgymeriad – Longshaw yn cynnig y cyfnod yng Nghymru iddo
- meddwl beth fyddai ymateb Gwyn – cofio am ei Gymreictod digyfaddawd yn Ysgol Dre
- ei ofn yn gweld y llythyr ar ei wely yn y barics – ond cyfle i aros yn y Gatrawd
- methu meddwl am orfod gadael y fyddin
- atgof am gyfarfod Joshua yn Rhodesia – rhaid i bob dyn fyw yn y byd go iawn
- Siarad Cymraeg yn fanteisiol wrth gyflawni'r swydd - hefyd yn ymwybodol o ddaliadau gwleidyddol ei frawd.

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n llwyddo i ddehongli'r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'r briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

Y Stafell Ddirgel

C.4

- (a) Dylanwad dwy fenyw/dwy ddynes ar fywyd Rowland Ellis. [20]
Gellir sôn am bwyntiau megis:

Meg	Marged
hoffi pethau materol bywyd – am symud i dŷ mwy	tawel a threfnus – wrth drin Robert Owen tu allan i'r Eglwys
am i Rowland brynu rhubanau iddi yn y ffair	gwahanol iawn i Meg – cynorthwyo'r Crynwyr – Sian Morris – “Nid oedd neb wedi sylwi ar Marged Owen yn dod i mewn gydag ystên o ddŵr.”
gwisgoedd yn bwysig	
safle cymdeithasol yn bwysig	
casáu bod yn feichiog	
gwyllt – yn marchogaeth ei cheffyl	Rowland yn gallu siarad â hi
pellhau oddi wrth Rowland wrth iddo droi'n Grynwr - yn ei gasáu	yn gefn i Rowland yn dilyn marwolaeth Meg – yn fam naturiol i'w blant
hunanol – casglu'r arian er mwyn sicrhau y byddai hi'n iawn	yn gefnogol i'w syniad i fynd i Bensusylvania – er nad oedd hi mor sicr ar y dechrau
ceisio erthylu'r plentyn yn dangos ei hunanoldeb a diffyg cyfathrebu	

Gellir sôn am gymeriadau eraill.

16-20	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n effeithiol <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n addas a phwrpasol <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y cymeriadau defnyddio ambell ddyfyniad <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis:

[10]

- brawddegau byrion
- golygfa llawn tyndra / tensiwn
- idiom “o’i chorun i’w thraed” yn cyfleu ei dicter
- cyffelybiaeth “cuddio ei chlustiau fel plentyn” yn cyfleu dicter Meg
- cyferbyniad – y tawelwch yng ngeiriau / brawddegau Rowland
- cymhariaeth “mor finiog â chleddyf” yn dangos dicter ei chymeriad

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi’n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull / techneg a’r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awyrgylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos dealltwriaeth o arddull / techneg a’r defnydd o iaith • defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awyrgylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- cyfleu ei genfigen at Ellis Puw – erioed wedi ei hoffi – y llyfrau a welodd yn llofft y gweision
- ei sioc ar ymateb Rowland Ellis – ei ddiswyddo – beth oedd am wneud nesaf
- naïfrwydd y meistr - nid oedd yn gwybod beth oedd Meg yn cynllwynio tu ôl ei gefn - ond cafodd gyfle heno i ddweud ychydig o'r gwir wrtho
- beth fyddai ei gynlluniau i'r dyfodol – gweithio i Hywel Vaughan
- am ddial ar Rowland Ellis – am roi gwybodaeth i'r awdurdodau am ei ymwneud â'r Crynwyr
- y modd roedd ef wedi cael y llaw uchaf – y digwyddiad gyda Meg a'r sofrenni
- sôn am ei gyfeillgarwch gyda Nans y Goetre
- cyfleu ei gymeriad cyfrwys – gallu gweld a chlywed popeth

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson llwyddo i ddehongli'r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos peth arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

Yn Y Gwaed

C.5

(a) Dylanwad dwy fenyw/dwy ddynes ar fywyd Robin.

Gellir sôn am bwyntiau megis:

[20]

Mam	Mared
awdurdodol – trin Robin fel gwas nid mab	poeni am Robin, ond hefyd yn gwneud hwyl am ei ben – hunllef ar ddechrau'r nofel
ynysu Robin rhag mynd allan i'r gymdeithas	awdurdodol – dweud wrth Robin am losgi ei dyddiaduron
cael gwared â babi Mared a Robin er lles y ddau ohonynt – mam wedi gorfodi Robin i'w ladd pan oedd newydd ei eni	ofni rhoi genedigaeth i blentyn fel FO
ai atgasedd Mam ati hi ei hun sy'n gyfrifol am ei hatgasedd at Robin?	perthynas Mared â Jeff yn peri cenfigen Robin
creulon – dweud bod Robin yn ffermwr gwael	ei beichiogrwydd gyda phlentyn Jeff yn troi'n ddieter at Mared – o ganlyniad yn llosgi Capel Gilgal – cyfleu ei atgasedd at Saeson a mewnfudwyr
diffyg cariad - nid yw'n ei gysuro ar ôl yr hunllef, nac yn poeni amdano yn yr ysbyty	
dim galar ar ei ôl yn dilyn yr hunanladdiad	

16-20	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n effeithiol <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau'n addas a phwrpasol <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt defnyddio dyfyniadau <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y cymeriadau defnyddio ambell ddyfyniad <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- cwestiynau rhethregol a'u hailadrodd gan Mam – ei hanghredinedd
- deialog gryno / sydyn yn cyfleu tymer y ddwy
- golygfa danllyd – rhwng Mared a'i Mam
- diffyg parch Mam yn amlwg – enwau / rhegi “Yr hoeden”
- ailadrodd y rhegi / enwau “hoeden / putan fach / hwran” – pwysleisio dicter y fam at ei merch
- berf “ffrwydrodd” yn dangos dicter Mared hefyd

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi'n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awyrgylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull/techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awyrgylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos peth dealltwriaeth o arddull / techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awyrgylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- ei fam yn dangos dim cydymdeimlad tuag ato – yr hunllefau a gaiff Robin yn dangos ei diffyg gofal
- diffyg parch ei fam ato – ond yn synnu iddi gytuno i werthu'r gwartheg
- cael ei ruthro i'r ysbyty ddiwrnod Nadolig – poen difrifol a llewygu ar y fferm
- ei genedlaetholdeb – dicter ar ôl gweld y cwmni newydd yn symud i mewn i'r ardal
- ei genfigen ar ôl gweld Marek a Jeff yn caru yn y beudy
- poeni am orfod gadael Arllechwedd - gadael Marek a'r Garreg Wen - yn dal i boeni am ladd ei blentyn ef a Marek

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n llwyddo i ddehongli'r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o'r ffurf dan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

O RAN – Mererid Hopwood**C.6**

(a) “Dim ond cyfeilydd a gollodd y gallu i ddilyn y gân.”

Gellir sôn am bwyntiau megis:

[20]

- cerddor dawnus
- colli ei wraig yn ifanc – a byw celwydd rhag dweud wrth Angharad nad nhw oedd ei rhieni biolegol hi
- Wedi magu Angharad fel rhiant sengl – ar ôl colli ei wraig – Angharad oedd “cannwyll ei lygaid”
- dyn hyderus gydol y nofel – ond nid oedd modd adnabod y gwir Ifan Gwyn
- methu derbyn beirniadaeth
- ymroi i fyd cerddoriaeth – dechrau anghofio am Angharad – chwarae Rachmaninov a sonatas Beethoven – “troi’n absennol hollol, roedd e’n gwbl fud.”
- tad cariadus - “fe’m perswadiodd i mai fi oedd y ferch harddaf yn y byd i gyd”
- “doedd Dad ddim wastad mewn hwyliau da... Adegau pan allwn daeru nad oedd Dad wir yn gwybod fy mod i yno o gwbl.”
- “byddai Dad yn sylu’n amlach i’r pellter ac yn mynd yn, ‘wel, yn ‘absennol.”
- cuddio fwyfwy yn y stydi “bron heb sylwi ar y byd o’i gwmpas.”
- cael ei alw fwyfwy oddi cartref
- poteli gwin yn ymddangos yn amlach – “yn enwedig pan nad oed Myng-gu’n dod i aros.”
- potel win wag ar ymyl y ddesg ac Ifan Gwyn yn cysgu ar y ddesg – cuddio cyflwr ei thad droeon oddi wrth Mair, Myng-gu a Huw Huws
- dynion yn dod i hawlio’r car a’r piano er mwyn talu dyledion Ifan Gwyn

16-20	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dreiddgar o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau’n effeithiol • <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
10-15	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau’n addas a phwrpasol • <i>cyflwyno’r gwaith yn glir a threfnus</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-9	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o’r stori a’r cymeriad • defnyddio dyfyniadau • <i>cyflwyno’r gwaith yn drefnus</i> • gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori a’r cymeriad • defnyddio ambell ddyfyniad • <i>cyflwyno’r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi, a gramadeg</i>

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis :

[10]

- cwestiwn “Anti June?” yn cyfleu panig Angharad
- berfenw “taflu”
- ailadrodd “edrychais”
- brawddegau byrion “Anti June?” Panic. “Ble mae’ch hambag chi?”
- ailadrodd “Hambag”, “Rhedeg”
- idiom “rhedeg nerth ei goesau hir”
- ailadrodd “wedi lladd.”

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dadansoddi’n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun, awrygylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dreiddgar
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • trafod nodweddion megis ffurf, cynllun, awrygylch a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau • trafod addasrwydd arddull / techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol • defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf, cynllun, awrygylch ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos dealltwriaeth o arddull / techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun ac awrygylch • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- angladd Anti June
- euogrwydd am ddweud “She’n not my mother” - colli Mam, Myfanwy y crwb ac Anti June
- poeni sut byddai Myng-gu yn cyrraedd Caerdydd i’w gweld nawr bod Anti June wedi marw
- prynu satchel ledr
- anhapus gyda’i gwisg- tiwnic brethyn yn cosi, edrych fel bachgen yn y blazer, sgidie o Clarkes
- euogrwydd mai hi laddodd ei Mam, Myfanwy ac Anti June
- ei thad yn dechrau aros o adre’n amlach - yn ddibynnol iawn ar Myng-gu, ond hefyd yn “big-gyrl fach” ac yn cael aros yn y tŷ ar ei phen ei hunan.

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy’n llwyddo i ddehongli’r testun yn dreiddgar a threfnus • gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu yn sensitif ac yn briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
5-7	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy’n ymateb i’r testun yn fyw a threfnus • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
2-4	<ul style="list-style-type: none"> • ymson lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i’r testun • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i’r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddangos arddull ysgrifennu eithaf da sy’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
0-1	<ul style="list-style-type: none"> • ymson sy’n dangos ymdrech i gyflwyno’n ddiddorol gan ddangos trefn mewn rhannau o’r gwaith • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • <i>dangos ymwybyddiaeth fras o’r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

TGAU

**LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 2: Y NOFEL**

**CYNLLUN MARCIO
HAEN SYLFAENOL**

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

Llinyn Trôns

C.1

- (a) 1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Gags a Gwenan wedi ffraeo yn y twmpath a'r disgo'r noson gynt
- wedi bod yn cymysgu cyffuriau ac alcohol
- poeni am ei ganlyniadau TGAU
- Gags wedi pwdu
- wedi ceisio lladd ei hun
- pwysau teulu
- heb wneud cystal yn y gweithgareddau

- (b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- cenfigen – yn boblogaidd ac yn alluog
- cael ei fwlio ganddo
- pen i lawr y tŷ bach
- gwlychu'r gwely
- yn gariad i Gwenan – Llion yn ei ffansïo hi
- yn debyg i'w frawd Merfyn sy'n ffefryn gan ei dad

Dylid gwobrwyo hyd at 3 rheswm.

- (c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- Gwenan ddim yn awyddus i wneud gweithgaredd arall – gorfod ei pherswadio
- gwisgo'r offer cywir – harneisi a helmedau
- gweithio mewn parau
- Llion yn nerfus – ond yn dda
- Olwen a Gags yn cael ras – pwy sy'n cyrraedd y copa gyntaf
- Gags bron â chael damwain oherwydd diffyg canolbwyntio Nobî
- Donna'n cael gair gyda Gags a Nobî am eu hymddygiad
- Dei yn llwyddo i ddringo
- Gwenan yn torri ei hewin

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch) Gellir sôn am bwyntiau megis: [6]

golygus	pawb yn ei ffansio hi – Gags a Llion
diog	ei mam yn mynd â hi i bob man yn y car
edrychiad yn bwysig iddi	'smygu i gadw'n denau / gwisgo dillad anaddas ar gyfer y gweithgareddau
dihyder	ofn dringo'r graig
anffyddlon	cusanu Llion yn y disgo ar y noson olaf

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori ambell gyfeiriad at reswm neu digwyddiad

- (d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]
- (ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]
- (iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis:

[10]

- ei ymateb i weld Dei yn gwisgo “wetsuit”
- Llion yn cynorthwyo Dei i mewn i’w ganŵ
- cenfigen at Llion yn cynorthwyo Gwenan unwaith eto i gario’r canŵ
- Donna’n dangos iddyn nhw sut i ddod allan o’r canŵ mewn argyfwng
- Nobl yn troi ei ganŵ ef ac un Tecs Pecs am fod Nobl wedi mynd i banig

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a’i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i’r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu’r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o’r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o’r ffurf a’r angen i ysgrifennu’n briodol i’r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

Bachgen yn y Môr

C.2

- (a) 1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- mynd i'r stadiwm pêl droed
- gweld y fam yn aros ei chosb o farwolaeth gyhoeddus
- aros yn y siop
- mynd yn y tacsî

- (b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- gadael eu cartref yn Afghanistan a dianc i Awstralia
- dianc yn y tacsî
- cyrraedd gwerysll ffoaduriaid
- bywyd gwell

Dylid gwobrwyo hyd at 3 ffaith.

- (c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- gweld milwyr – Jamal yn poeni
- Jamal a Bibi'n gobeithio mai eu rhieni sydd ar y lan yn aros amdanynt
- Andrew yn mynd â nhw i bebyll
- rhyddid i chwarae pêl droed
- Jamal yn rhy brysur i wrando ar beth sydd gan Omar i'w ddweud am y gwerysll
- poeni bod cwch eu rhieni wedi suddo – gweiddi ar y morwyr i lawnsio cwch achub
- sylweddoli nad ydyn nhw yn Awstralia
- Rashida yn addo gofalu am Jamal a Bibi am byth

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch) Gellir sôn am bwyntiau megis: [6]

penderfynol	chwarae pêl droed, felly'n torri rheolau llywodraeth Afghanistan
naïf	rhedeg ar ôl y bêl – glanio yn nŵr yr harbwr
ffyddlon	gofalu am ei brawd – gwrthod mynd gydag Yusuf
byr ei thymher	cicio a chnoi'r morwr ar ôl iddo daro Jamal yn ei wyneb

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau/digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau/digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori ambell gyfeiriad at reswm neu ddigwyddiad.

(d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- cyfarfod Omar – sylweddoli ei fod yn fachgen cyfeillgar
- ofn - sylweddoli nad yw ef a Bibi gyda'u rhieni - maen nhw ar gwch arall sydd wedi gadael
- gweiddi ar y cwch arall i droi'n ôl
- Jamal yn gweld ffolineb Bibi yn mynd ar ôl y bêl, ond yn cael ei hunan i drafferth wrth wneud

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a'i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'r briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

C.3 Diffodd y Sêr

1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

(a) Gellir sôn am bwyntiau megis:

- bechgyn ifanc yn gorfod gadael i ymuno â'r fyddin.
- teuluoedd yn garedig i'w gilydd – danfon bwyd i'w gilydd.
- dynion yn dychwelyd wedi eu clwyfo.
- clywed am farwolaeth bechgyn yn y rhyfel.

(b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- methu cysgu'r noson cyn iddo fynd dros y top
- ceisio symud Gruff, ond cael ei daro gan ffrwydrad
- colli ei ên yn y ffrwydrad.

Dylid gwobrwyo hyd at 3 pheth

(c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- y rhyfel wedi chwalu ardaloedd yn Ffrainc a Belg.
- doedd e ddim yn cael dweud ble'n union oedd y fyddin
- amodau gwlyb yn y ffosydd – yn llawn llygod mawr
- cyfarfod â bachgen o Lanuwchllyn yn cario ffrwydron i'r ffosydd
- wedi gorffen yr awdl
- hoffi derbyn parseli a llythyrau gan y teulu

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel. • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch) Gellir sôn am bwyntiau megis: [6]

busneslyd	holi hanes pawb yn y pentref.
dim gair da am neb	dweud bod Tad Huw Rhos wedi saethu ei hun yn ei droed rhag gorfod mynd i ymladd
sbeitlyd	yn sarhaus nad oedd Ellis wedi gorfod mynd i'r rhyfel
gwybod hanes pawb	yn gwybod bod Ellis wedi mynd i'r fyddin – dweud wrth Mrs Lloyd y siop

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau/digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau/digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori ambell gyfeiriad at reswm neu ddigwyddiad.

- (d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]
- (ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]
- (iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am sylw wrth drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- eisiau anrheg i Enid - rhag iddi gael ei siomi gan na fyddai Ellis wedi cofio / cael amser i ysgrifennu yn y fyddin
- ei syndod yn darllen hanes Ifor - tad Lora yn y fyddin - poeni mwy am Ellis
- dwyn y bag yn pwysu ar ei meddwl – ond hefyd yn cofio gweld Lora a Hywel gyda'i gilydd am y tro cyntaf.

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a'i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'r briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

Ac Yna Clywodd Sŵn y Môr

C.4

- (a) 1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- rhyddhad – wedi gorfod gweithio'n galed i gael y trysor
- dwyn o siop Jenkins / twyllo Harri Evans
- wedi cael gafael yn ei drysor er gwaethaf yr holl rwystrau
- sylweddoli mai ei ffortiwn ef sydd yno gan fod Harri Evans wedi marw

- (b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- Harri Evans wedi gofyn am weld yr heddlu ar ei wely angau
- Gareth Hughes wedi adnabod ei wyneb yn dilyn y ddamwain bum mlynedd ynghynt
- Gladys Davies yn gwneud cwyn swyddogol – yr heddlu'n ailagor ffeiliau
- Richard Jones yn ffonio'r ysbyty – esgus bod yn gefnder i Harri Evans
- ceisio cael gwybodaeth gan Now Tan Ceris

Dylid gwobrwo hyd at 3 ffaith.

- (c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- Huw wedi bod yn dathlu ei fod wedi cael rhan o ewyllys Gladys
- Huw yn dweud yn y dafarn ar ôl meddwi ei fod am ladd Meredydd
- cael ei daflu allan o westy Sant Aron
- Gareth Hughes yn ei wyllo, taflu sach dros ei ben a'i daro'n ddirugaredd
- Gareth Hughes yn trefnu ei fod yn cael ei ddal yn yfed a gyrru
- Robin Gwastad Hir wedi cael digon o'i fab
- rhoi bysedd yn ei lwnc er mwyn ei wneud yn sâl

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch) Gellir sôn am bwyntiau megis: [6]

unig	wedi colli ei gwr
cwynfanllyd	cwyno wrth yr heddlu'n aml
busneslyd	byw yn y ffenest – gweld Einir yn cyrraedd gyda Meredydd
cenfigennus	cenfigennus o Meredydd am gael y sylw pan gollodd ei rieni a hithau newydd golli Wil
rhagfarnllyd	wedi penderfynu bod Meredydd yn euog cyn clywed y newyddion gan fod Bethan yn perthyn iddi

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori ambell gyfeiriad at reswm neu ddigwyddiad

(d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- syndod bod Robin Hughes Gwastad Hir wedi dod i'w gartref i ffonio'r heddlu
- cyfeirio at y dyn yn yr ardd y noson gynt
- cyfeirio at agwedd annymunol Richard Jones
- ei ymateb i Gladys fel person a chymydoges iddo
- beth fyddai'n digwydd i dŷ Gladys
- cyfeirio at ei berthynas ag Einir

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a'i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau. • ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

I Ble'r Aeth Haul y Bore?

C.5

- (a) 1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- Chiquito, ei baban 7 diwrnod oed wedi cael ei ladd gan Dicks
- cafodd ei threisio yn ystod yr ymosodiad
- gweld y Cotiau Glas yn ymosod ar yr Indiaid – lladd hen wragedd a phlant
- cael ei chwipio yn lle Quanah
- taro'n fud

- (b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- claddu corff Chiquito mewn croen byffalo a'i glymu i'r goeden
- gwneud dawns ryfel – paentio ei gorff
- torri ei law – defnyddio'r gwaed ar ôl ei flasau a gwneud marciau ar ei wyneb
- 'nôl powdr gwn a saethau
- ymosod ar y Cotiau Glas

Dylid gwobrwyo hyd at 3 pheth.

- (c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- Haul y Bore'n gwrthod gadael y llwyth er mwyn mynd gyda'i gŵr Chico
- Haul y Bore'n addo helpu'r henoed ar y daith faith i'r Bosque
- cerdded gyda Quanah
- milwyr yn chwipio Quanah am ei bod yn gorffwys - Haul y Bore yn sefyll rhwng Quanah a'r milwr er mwyn ei hamddiffyn
- Dicks yn mynd i daro Haul y Bore ar ôl ei gweld yn cynorthwyo Quanah – saeth Chico yn ei daro yn ei ysgwydd
- Carson yn helpu Haul y Bore i ddianc
- Haul y Bore'n cyflawni hunanladdiad gyda gwn Dicks
- Indiaid yn gwrthod cerdded

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch)

[6]

creulon	lladd Chiquito / treisio Haul y Bore
dialgar	dial ar Carson am ei agwedd tuag at yr Indiaid
twyllodrus	dosbarthu blancedi â'r frech wen
celwyddog	yr adroddiad i Carleton
hunanol	gyrru milwyr eraill i wneud y gwaith budr / meddwl am ei ddyfodol / dyrchafiad o fewn y fyddin

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori. ambell gyfeiriad at reswm neu ddigwyddiad.

(d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- dianc o'i gell ar ôl tynnu gwn ar Carleton
- gwisgo dillad Carleton
- dianc o'r Ffort ar gefn ceffyl yn gwisgo dillad Carleton
- marchogaeth i Geunant de Chelley ac yn gwisgo dillad y Cheyenne yn lle ei lifrau milwrol
- cyfarfod Chico yn yr ogof – cynllunio i ddial ar Dicks

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a'i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'r briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau • ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

C.6

Dim – Dafydd Chilton

- (a) 1½ marc am bob ateb cywir hyd at 2 ffaith [3]

Gellir sôn am bwyntiau megis:

- gwrthod agwedd Brydeinig Yr Ysgol Dre
- cael ei ddanfôn o'r Gwasanaeth a'i alw'n "Ignorant Welsh insect" a'i ddiarddel
- cael ei arestio am symud ffeiliau yn y coleg
- y daith rygbi i Ddulyn - Gwyddel yn gwneud i Gwyn sylweddoli pwysigrwydd gynnu.

- (b) Gellir sôn am bwyntiau megis: [3]

- cyfarfod Joshua yn Rhodesia
- saethu at y car yn Armagh, Gogledd Iwerddon
- lladd O'Leary yn y fynwent yng Ngogledd Iwerddon- cael ei ddiarddel o'r fyddin
- cael cynnig cyfnod sabothol yng Nghymru yn ymchwilio i ymgyrch tai haf yng Nghymru

Dylid gwobrwyo hyd at 3 pheth.

- (c) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- gwybod beth oedd arferion O'Leary ar ei ffordd o'r dafarn
- Symonds yn cuddio tu ôl i goeden ac yn ymosod ar O'Leary
- Owain yn gosod y gwn yng nghefn gwddf O'Leary
- dianc o'r fynwent
- ar ôl dychwelyd i'r barics, sylweddoli eu bod wedi lladd y dyn anghywir – Liam Mclochlain a laddwyd mewn gwirionedd
- gorfod gadael Gogledd Iwerddon yn syth

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth dda o'r nofel • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos dealltwriaeth eithaf da o'r nofel. • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y nofel trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

(ch) Gellir sôn am bwyntiau megis: [6]

heriol	yn barod i sefyll dros ei hawliau - codi dau fys ar Dai Lewis yn Ysgol Dre
Cymro	yn barod i dorri'r gyfraith dros hawliau'r Cymry – cael ei arestio am iddo gyfaddef dwyn y ffeiliau yn y coleg
unig	wedi byw ar ei ben ei hunan ym Mlaencwm yn dilyn marwolaeth Richard Lloyd
protestiwr	yn trefnu ymgyrch yn erbyn y pentref gwyliau yng Nghwmdiddos

5-6	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriad rhoi nifer o resymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
3-4	<ul style="list-style-type: none"> dangos dealltwriaeth eithaf da o'r cymeriad rhoi rhai rhesymau / digwyddiadau fel tystiolaeth
0-2	<ul style="list-style-type: none"> arddangos gwybodaeth am gymeriad trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol am y stori. ambell gyfeiriad at reswm neu ddigwyddiad.

(d) (i) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(ii) 1 marc am sylw perthnasol x 2 [2]

(iii) 1 marc am ddyfyniad cywir
1 marc am enwi'r nodwedd
2 marc am drafod effaith [4]

(dd) Gellir sôn am bwyntiau megis: [10]

- y rhyddhad y byddai modd gwneud iawn am ei gamgymeriad – Longshaw yn cynnig y cyfnod yng Nghymru iddo
- meddwl beth fyddai ymateb Gwyn – cofio am ei Gymreictod digyfaddawd yn Ysgol Dre
- ei ofn yn gweld y llythyr ar ei wely yn y barics – ond cyfle i aros yn y Gatrawd
- methu meddwl am orfod gadael y fyddin
- atgof am gyfarfod Joshua yn Rhodesia – rhaid i bob dyn fyw yn y byd go iawn
- siarad Cymraeg yn fanteisiol wrth gyflawni'r swydd

8-10	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau • dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da • ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriad a'i deimladau • <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>arddangos gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
4-7	<ul style="list-style-type: none"> • dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau • ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch • dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau • <i>ymwybyddiaeth fras o'r ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'r briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-3	<ul style="list-style-type: none"> • dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml • ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau • <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

[40]

TGAU

**LLENYDDIAETH GYMRAEG
UNED 3: ARHOLIAD LLAFAR (LLUNYDDIAETH)**

**CYNLLUN MARCIO
HAEN UWCH**

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

**MEINI PRAWF UNED 3 (ARHOLIAD LLAFAR)
HAEN UWCH**

Dylai'r ymgeiswyr gydadweithio fel grŵp wrth drafod y cwestiynau.

36 - 40		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth drylwyr am y ffilm a chyflwyno tystiolaeth i gadarnhau safbwynt yn ardderchog gan gyfeirio at olygfeydd perthnasol a defnyddio dyfyniadau yn briodol • trafod plot ac adeiladwaith yn dreiddgar • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r themâu a'u datblygiad yn y testun 	18 – 20
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • dangos blaengaredd ac aeddfedrwydd wrth gyfeirio at y ffynhonnell brintiedig a'r ffilm • defnyddio termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth yn dreiddgar • ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull, techneg a'r defnydd o iaith gan ystyried eu heffeithiolrwydd 	18 – 20
28 – 35		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth fanwl am y ffilm a chyflwyno tystiolaeth i gadarnhau safbwynt yn dda gan gyfeirio at olygfeydd perthnasol a defnyddio dyfyniadau addas • trafod plot ac adeiladwaith yn dda iawn • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda iawn o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • dangos dealltwriaeth dda o'r themâu a'u datblygiad yn y testun 	14 – 17
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • dangos aeddfedrwydd wrth gyfeirio at ffynhonnell brintiedig a ffilm • defnyddio termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth yn dda iawn • ymdrin yn fanwl ag addasrwydd arddull, techneg a'r defnydd o iaith ac ystyried eu heffeithiolrwydd e.e. goleuo/cerddoriaeth 	14 – 17
22 – 27		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth dda am y ffilm a chyflwyno tystiolaeth gan gyfeirio at olygfeydd perthnasol • trafod plot ac adeiladwaith yn dda • dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt • dangos dealltwriaeth o'r themâu a'u datblygiad yn y testun 	11 – 13
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio'n ystyrion at y ffynhonnell brintiedig a'r ffilm • defnyddio termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth yn dda • trafod addasrwydd arddull, techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol 	11 – 13
16 – 21		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y ffilm gan gyfeirio'n fanwl lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • trafod plot ac adeiladwaith yn foddhaol • dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau • dechrau dangos ymwybyddiaeth o'r themâu a'u datblygiad yn y testun 	8 – 10
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • gallu cyfeirio at y ffynhonnell brintiedig a'r ffilm • defnyddio rhai termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth • adnabod ac ymdrin ag arddull, techneg a'r defnydd o iaith 	8 – 10
8 – 15		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y ffilm gan gyflwyno ffeithiau perthnasol yn gywir a chyfeirio lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • trafod y stori a sut mae'n datblygu • trafod cymeriadau yn eithaf llawn gan roi manylion perthnasol amdanynt • dechrau dangos peth ymwybyddiaeth o brif themâu'r ffilm 	4 – 7
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • defnyddio ambell derm gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth • dangos peth dealltwriaeth o arddull, techneg a'r defnydd o iaith 	4 – 7
0 – 7		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y ffilm trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol a chyfeirio at y stori a'r sefyllfa • tueddu i ailadrodd rhannau o'r stori • trafod y cymeriadau a rhoi manylion amdanynt 	0 – 3
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, technegau neu ddefnydd o iaith 	0 – 3

HAEN SYLFAENOL

Dylai'r ymgeiswyr gydadweithio fel grŵp wrth drafod y cwestiynau.

36 - 40		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y ffilm gan gyfeirio'n fanwl lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • trafod plot ac adeiladwaith yn foddhaol • dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau • dechrau dangos ymwybyddiaeth o'r themâu a'u datblygiad yn y testun 	18 – 20
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • gallu cyfeirio at y ffynhonnell brintiedig a'r ffilm • defnyddio rhai termau gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth • adnabod ac ac ymdrin ag arddull, techneg a'r defnydd o iaith 	18 – 20
28 – 35		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y ffilm gan gyflwyno ffeithiau perthnasol yn gywir a chyfeirio lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • trafod y stori a sut mae'n datblygu • trafod cymeriadau yn eithaf llawn gan roi manylion perthnasol amdanynt • dechrau dangos peth ymwybyddiaeth o brif themâu'r ffilm 	14 – 17
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • defnyddio ambell derm gwerthfawrogi llunyddiaeth/llenyddiaeth • dangos peth dealltwriaeth o arddull, techneg a'r defnydd o iaith 	14 – 17
22 – 27		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y ffilm trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol a chyfeirio at y stori a'r sefyllfa • tueddu i ailadrodd rhannau o'r stori • trafod y cymeriadau a rhoi manylion amdanynt 	11 - 13
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, technegau neu ddefnydd o iaith 	11 – 13
16 – 21		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • adrodd cynnwys y ffilm o ran y stori a'r sefyllfa • ailadrodd ambell ran o'r stori • cyflwyno cymeriadau gan roi rhai manylion amdanynt 	8 – 10
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • adnabod ambell nodwedd amlwg yn yr arddull, technegau neu ddefnydd o iaith 	8 – 10
8 – 15		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth yn unig am y ffilm • gallu adrodd peth o'r stori • sôn yn arwynebol am ambell gymeriad 	4 – 7
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i adnabod ambell elfen yn yr arddull, techneg neu ddefnydd o iaith 	4 – 7
0 – 7		
AA1	<ul style="list-style-type: none"> • gallu adrodd darn byr iawn o'r ffilm • sôn yn arwynebol iawn am ambell gymeriad 	0 – 3
AA2	<ul style="list-style-type: none"> • ymateb yn arwynebol iawn i ambell elfen amlwg iawn yn yr arddull, technegau neu ddefnydd o iaith 	0 – 3

Ar gyfer y Haen Uwch a'r Haen Sylfaenol bydd y cwestiynau a osodir ar gyfer yr arholiad llafar yn canolbwyntio ar **o leiaf ddau** o'r pwyntiau yn AA1 yn ogystal â'r holl bwyntiau yn AA2.

TGAU

LLENYDDIAETH GYMRAEG

**UNED 4: ASESAD DIARHOLIAD
(TASGAU YSGRIFENEDIG)**

CYNLLUNIAU MARCIO

(PAPUR ENGHREIFFTIOL)

Meini Prawf Uned 4 (Asesiad Diarholiad)

Meini Prawf Asesu Tasgau Diarholiad

Meini Prawf Asesu Tasg 1 - Straeon byrion – Gwerthuso Rhyddiaith				
Cyfanswm marciau i'r dasg	Marciau		Mae'r golofn hon yn berthnasol i'r ddau amcan asesu.	
		AA1 – 20 marc		AA2 – 10 marc
28 - 30	AA1 19-20 AA2 9-10	<ul style="list-style-type: none"> trafod testunau heriol yn dreiddgar a threfnus ac arddangos dealltwriaeth dda o safbwynt yr awdur dadansoddi a dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt dangos dealltwriaeth dreiddgar o'r themâu a'u datblygiad yn y testunau 	<ul style="list-style-type: none"> <i>cyflwyno tystiolaeth i gadarnhau safbwynt yn ardderchog gan gyfeirio at rannau perthnasol o'r testunau a defnyddio dyfyniadau'n briodol</i> <i>cymharu testunau'n fedrus lle bo hynny'n briodol</i> <i>adeiladwaith sicr a chydlynus</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dadansoddi'n dreiddgar nodweddion megis ffurf, cynllun a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol ymdrin yn dreiddgar ag addasrwydd arddull / techneg / defnydd o iaith mewn testunau gan ystyried eu heffeithiolrwydd defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn feistrolgar
25 - 27	AA1 17-18 AA2 8	<ul style="list-style-type: none"> trafod testunau ymestynnol yn fanwl a threfnus ac arddangos dealltwriaeth o safbwynt yr awdur dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda iawn o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt dangos dealltwriaeth dda iawn o'r themâu a'u datblygiad yn y testunau 	<ul style="list-style-type: none"> <i>cyflwyno tystiolaeth i gadarnhau safbwynt yn dda gan gyfeirio at rannau perthnasol o'r testunau a defnyddio dyfyniadau addas</i> <i>cymharu testunau'n ystyrllon lle bo hynny'n briodol</i> <i>cyflwyno gwaith yn glir a chydlynol</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> manylu ar nodweddion megis ffurf, cynllun a mynegi barn am eu priodoldeb gan gynnwys rhesymau perthnasol manylu ar addasrwydd arddull/ techneg/ defnydd o iaith mewn testunau gan ystyried eu heffeithiolrwydd defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda iawn
22 - 24	AA1 15-16 AA2 7	<ul style="list-style-type: none"> dangos gwybodaeth dda am y cynnwys dadansoddi a dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau a'r berthynas rhyngddynt dangos dealltwriaeth o'r themâu a'u datblygiad yn y testunau 	<ul style="list-style-type: none"> <i>cyflwyno tystiolaeth wrth gyflwyno safbwynt gan gyfeirio at rannau perthnasol o'r testunau a defnyddio ambell i ddyfyniad addas</i> <i>cymharu testunau'n eitha da lle bo hynny'n briodol</i> <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> trafod nodweddion megis ffurf, cynllun a mynegi barn am eu priodoldeb gan roi rhai rhesymau trafod addasrwydd arddull/techneg a'r defnydd o iaith gan wneud sylwadau pwrpasol defnyddio termau beirniadaeth lenyddol yn dda

18 - 21	AA1 12-14 AA2 6	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am destunau llenyddol gan gyfeirio'n fanwl lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • dangos dealltwriaeth dda o'r cymeriadau • dechrau dangos ymwybyddiaeth o themâu 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cyflwyno rhai rhesymau i ategu eu safbwyntiau a defnyddio ambell ddylfyniad</i> • <i>ymgais i gymharu testunau</i> • <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> • <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion megis ffurf, cynllun a mynegi barn ar eu priodoldeb • adnabod ac ymdrin ag arddull/techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio rhai termau beirniadaeth lenyddol
14 - 17	AA1 9-11 AA2 5	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am y testunau gan gyflwyno ffeithiau perthnasol yn gywir a chyfeirio lle bo hynny'n briodol at y stori a'r sefyllfa • disgrifio cymeriadau'n eithaf llawn gan roi manylion perthnasol amdanynt • dechrau dangos peth ymwybyddiaeth o brif themâu'r testunau 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>cyflwyno ambell reswm i ategu safbwynt</i> • <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • disgrifio nodweddion ffurf a chynllun ac ymgeisio i fynegi barn am eu priodoldeb • dangos peth dealltwriaeth o arddull/techneg a'r defnydd o iaith • defnyddio ambell derm beirniadaeth lenyddol
11 - 13	AA1 7-8 AA2 4	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y testunau trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol a chyfeirio at y stori a'r sefyllfa • disgrifio cymeriadau gan roi manylion perthnasol amdanynt 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> • <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i ddisgrifio rhai nodweddion megis ffurf, cynllun • cyfeirio at rai elfennau yn yr arddull, techneg a defnydd o iaith
8 - 10	AA1 5-6 AA2 3	<ul style="list-style-type: none"> • arddangos gwybodaeth am gynnwys y testun drwy gyfeirio at y stori a'r sefyllfa • cyflwyno cymeriadau gan roi rhai manylion 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ceisio rhoi peth trefn ar y gwaith</i> • <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • adnabod ambell nodwedd amlwg yn y ffordd y bydd awduron yn ysgrifennu
5 - 7	AA1 3-4 AA2 2	<ul style="list-style-type: none"> • peth gwybodaeth yn unig am y testun • gallu adrodd peth o'r stori • sôn yn arwynebol am ambell gymeriad 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ymgais at ddilyniant</i> • <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ymgais i adnabod ambell nodwedd amlwg yn y ffordd y bydd awduron yn ysgrifennu
0 - 4	AA1 0-2 AA2 0-1	<ul style="list-style-type: none"> • gallu adrodd darn byr iawn o'r cynnwys • sôn yn arwynebol iawn am ambell gymeriad 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>gafael gyfyngedig iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • ymateb yn arwynebol iawn i ambell elfen yn unig yn yr arddull, technegau neu ddefnydd o iaith

Asesir yr ysgrifennu yn y dasg hon. Fodd bynnag, gallu ymgeisydd i ddangos ei wybodaeth a'i ddealltwriaeth o'r testun ynghyd â'i allu i ddadansoddi fydd yn penderfynu yn bennaf pa fand marciau sy'n disgrifio ei waith orau. Yn achos y dasg hon, mae trefnu gwybodaeth yn eglur a rhesymegol a defnyddio geirfa arbenigol megis termau beirniadaeth lenyddol ynghyd ag ysgrifennu'n gywir yn rhan annatod o benderfynu ar farc terfynol i'r dasg.

Marciau	Meini Prawf Asesu Tasg 2 Drama – Dehongli testun yn greadigol AA3
19-20	<ul style="list-style-type: none"> cyfanwaith creadigol sy'n dehongli testun heriol yn dreiddgar a threfnus adlewyrchu nodweddion canolog y testun gwreiddiol yn llawn o ran naws ac awyrgylch yn dda iawn ymdrin â chymeriadau yn aeddfed a sensitif gwybodaeth lawn am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau <i>defnydd hyderus ac effeithiol o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu'n sensitif sy'n briodol i'r pwrpas</i> <i>adeiladwaith sicr a chydlynus</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
17-18	<ul style="list-style-type: none"> gwaith creadigol â dyfnder sy'n dehongli testun ymestynnol yn fanwl a threfnus adlewyrchu nodweddion canolog y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn dda dangos sensitifrwydd ac aeddfedrwydd wrth ymdrin â chymeriadau gwybodaeth fanwl am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau <i>defnydd hyderus o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu effeithiol sy'n briodol i'r pwrpas</i> <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a chydlynus</i> <i>gafael sicr iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
15-16	<ul style="list-style-type: none"> gwaith creadigol ag apêl iddo sy'n ymateb i'r testun yn fyw a threfnus cadw nodweddion canolog y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch yn eithaf da adnabyddiaeth dda o nodweddion a theimladau'r cymeriadau dangos gwybodaeth dda am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau <i>dealltwriaeth dda o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu da sy'n briodol i'r pwrpas</i> <i>cyflwyno'r gwaith yn glir a threfnus</i> <i>gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
12-14	<ul style="list-style-type: none"> gwaith creadigol eithaf diddorol sy'n ymateb yn ddeallus i'r testun gyda pheth manylder a threfn dangos ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch ymwybyddiaeth o nodweddion y cymeriadau a'u teimladau gwybodaeth eithaf da am y testun gwreiddiol – cymeriadau a digwyddiadau <i>adnabyddiaeth eithaf da o ffurf gan ddefnyddio arddull ysgrifennu eithaf da sy'n briodol i'r pwrpas</i> <i>cyflwyno'r gwaith yn drefnus</i> <i>arddangos gafael sicr ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
9-11	<ul style="list-style-type: none"> gwaith creadigol lled drefnus gyda chyffyrddiadau diddorol wrth ymateb i'r testun dangos peth ymwybyddiaeth o brif nodweddion y testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch dangos dealltwriaeth o nodweddion cymeriadau dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol gan gyflwyno ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am y cymeriadau a'r digwyddiadau lle bo hynny'n briodol <i>ymwybyddiaeth eithaf da o ffurf gan ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> <i>cyflwyno'r gwaith yn lled drefnus</i> <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
7-8	<ul style="list-style-type: none"> gwaith creadigol sy'n dangos ymdrech i gyflwyno'n ddiddorol wrth ymateb i'r testun gan ddangos trefn mewn rhannau o'r gwaith ymgais i adlewyrchu'r testun gwreiddiol o ran naws ac awyrgylch dangos peth dealltwriaeth o gymeriadau dangos gwybodaeth am y testun gwreiddiol - trwy gyflwyno rhai ffeithiau perthnasol i'r dasg dan sylw am gymeriadau a digwyddiadau <i>ymwybyddiaeth fras o ffurf gan ddangos peth ymdrech i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> <i>dangos trefn mewn rhannau o'r gwaith</i> <i>gafael gyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg ar y cyfan</i>
5-6	<ul style="list-style-type: none"> ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml gydag ymgais i roi peth trefn ar y gwaith ymateb yn syml i'r testun gwreiddiol rhai manylion yn dangos peth dealltwriaeth o'r cymeriadau dangos peth gwybodaeth am y testun gwreiddiol - cymeriadau a digwyddiadau <i>dangos ymwybyddiaeth o'r ffurf a'r angen i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> <i>ceisio rhoi trefn ar y gwaith</i> <i>gafael anghyson ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
3-4	<ul style="list-style-type: none"> peth ymgais i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml - ymgais at ddilyniant ychydig o ddealltwriaeth o'r testun gwreiddiol ychydig o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau <i>peth ymwybyddiaeth o'r ffurf gydag ymgais i ysgrifennu'n briodol i'r pwrpas</i> <i>ymgais at ddilyniant</i> <i>gafael gyfyngedig ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>
0-2	<ul style="list-style-type: none"> ychydig o ymdrech i gyflwyno gwaith creadigol yn seiliedig ar destun syml ychydig iawn o wybodaeth am y testun gwreiddiol <i>ychydig iawn o fanylion am gymeriadau a digwyddiadau</i> <i>rhai elfennau o'r ffurf</i> <i>gafael gyfyngedig iawn ar sillafu, atalnodi a gramadeg</i>

Asesir yr ysgrifennu yn y dasg hon. Fodd bynnag, gallu ymgeisydd i ddangos ei wybodaeth a'i ddealltwriaeth o'r testun ynghyd â'i allu i dehongli fydd yn penderfynu yn bennaf pa fand marciau sy'n disgrifio ei waith orau. Yn achos y dasg hon, mae cyflwyno'r gwaith yn drefnus, dewis arddull ysgrifennu sy'n briodol i'r pwrpas ynghyd ag ysgrifennu'n gywir yn rhan annatod o benderfynu ar farc terfynol i'r dasg.